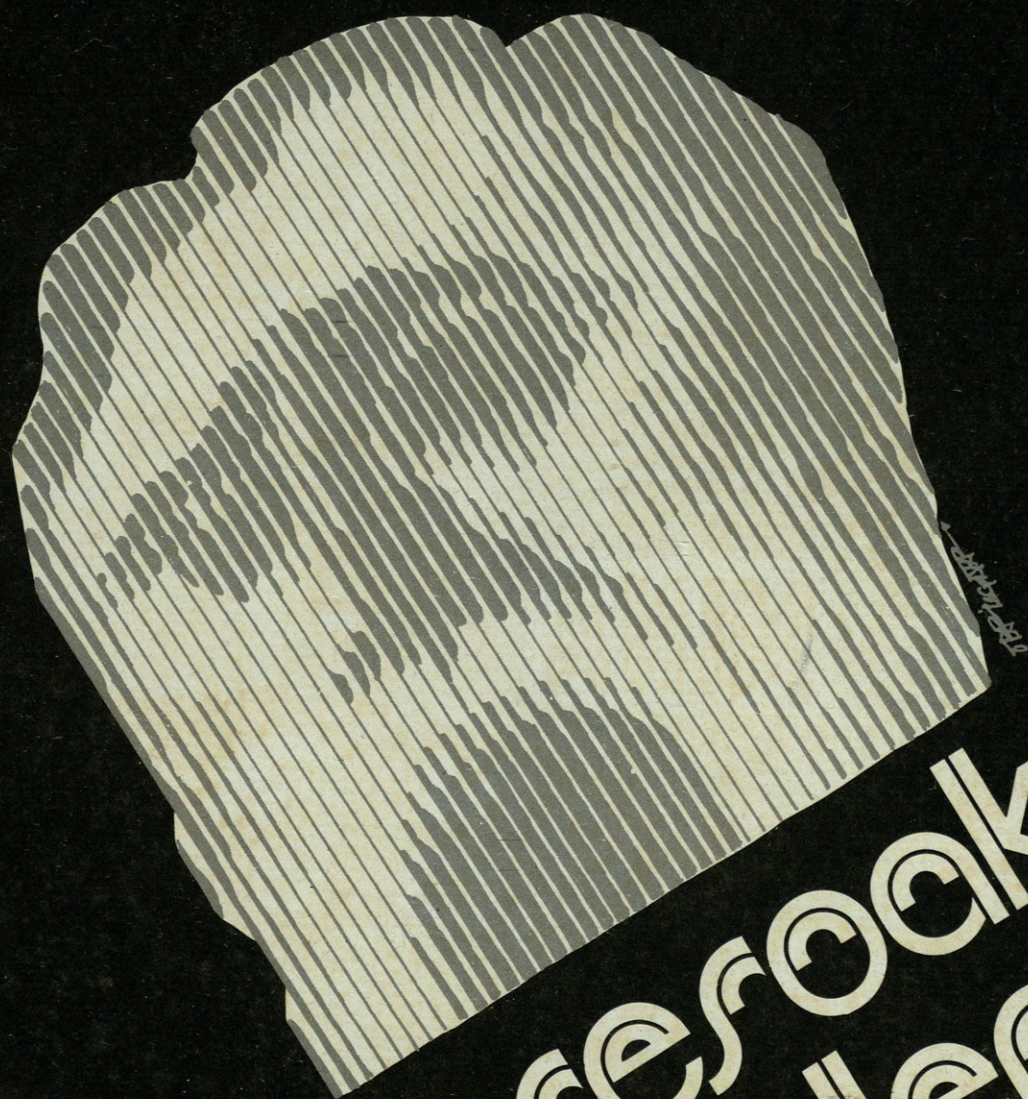

zeruko **ARGIA**

1976-Ekaina-27-XXVI. garren urtea 694 zenbakia

**ITALIA
LEHENEA**

**prescock
kaleren**

**LURRAREN EMAITZAK!
LURRAREN OSASUNA!**

**A MANOS DE
CERDO** GUISADO

Jabea:

Nafarroa, Kantauri eta Aragoi-ko Kaputxinoak.

Burlada, Kale Nagusia, 50-1

Donostia, Okendo, 22

Telf. 41-95-88

Zuzendaria:

Kaetano Ezeiza Iturriza

Antolatzaileak:

Donato Unanue, Mikel Atxaga eta L.A. Aranberri

Berri-emaleak:

M. Bujanda (Iruñia), Odile Kruzeta (Eibar), L. Baralazarra (Markina), Axari (Idiazabal), Idiakez (Deba), Alix Trueba (Karrantza), Etxetxukoak (Herrera), Sistiganeke Pello (Lezo), M. Ize-ta (Baztan), Uztarri (Oizartzun), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri (Zestoa), Murumendi (Beasain), Katazuri (Durango) eta abar.

HARPIDA SARIA:

Barruan 600 pezeta

Korreo batasuneko herrietan 700 pezeta

Atzerrietako beste herrietan 850 pezeta

Airez, aldez aurretik galdetu

Salmenta (ale bakoitza) 20 pezeta

Moldiztegia eta idazkola:

«Graficas Navasal»

Camino de las Canteras, s/n.

IRUINEA

D.L.: 80-1963

Azalagilea: Ernio S.L.

NON ZER

ITALIAZ, D. Unanue ... 5-6

ESKOZIA INDEPENDENTZIATIK GERTU,

Bakaikoa ... 8

BASERRITARRAK, Alkiza ... 9

ELGOIBARKO UDALAREN ERABAKIA ... 11

ELIZA, Azurmendi, Arostegi ... 12-13

PRESOEN EGOERAZ ... 15-18

SUPERTERRORISTEN OKERRAK ... 19-20

ALBERTO SOLIÑO HIL DUTE ... 21

EIBARKO HAURTZAINDEGIA, PASAIAKO IKAS-

TOLA, ANDOAINGO IKASTOLA ... 22-24

EUSKAL HERRIETATIK ... 25-27

KULTURA GAIK: Hizkuntza eta literatura, Etor-

ki, Elebitzaz symposium ... 28-31

ERLOJU ETA BITXITEGIA

Eduardo Chopetia

Gasteia, 10 - Urrutizkifak: 41 77 51 - 42 27 00

DONOSTIA

ERAMAN-EKARRI'rako

AGENCIA

Transportes ALE

EUSKAL IRRATSAIOAK

ERRI GUZTIRAKO

Urrutizkifak: 421869 - 427728

Iparragirre, 8 - DONOSTIA

Transportes **ankar** s. a.

ERAMAN-EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK
Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia,
Cartagena, Granada, Almería, Santander, Valladolid,
Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean Irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo,
Coruña, Orense eta Vigora Joan etorriak.

Hernanirako bide nagusian, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkifak: 552050 - 552054

Apartado 1381

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora jo jakin bear du
baserritar burutsuak,
Berebiziko aragi pillak;
gañera esne putzuak,
Olek guziak berekin ditu
Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

Ez. FAGOR'ek

sukaldian

**JOSE ZINKUNEGIREN
OPTIKA DONOSTIAN**

URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

**YOGUR
GURELESA
GOGOZKOENA**

PRESOAK KALERA

Herriak egiten duen oihu ozenenetako bat hori da: presoak kalera. Demokrazia hitz hutsala izango da hori egia gertatzen ez den bitartean. Galbahe horretatik pasa behar du demokraziak nahitaez.

Egia esan, herriak nahiko galdua du hitz honetan jarri zuen bere sinesmen apurra. Izan ere berrogei urtetako aginte larderiakoiaren ondoan ez da erraza demokrazian sinestea. Amnistiak bakarrik sendo lezake sinesmen ahul eta urri hori. Gerotik gerora eta biharretik biharrera luzatzeak ezeren onik ez du. Luzamenduaren luzamenduz egun egokiaren zai egoteak egun egokirik ez izatea dakar.

Adiskidetzearen Urte Saindua, Erregeren koroatzea, Urte Zahar eta Urte Berri iragan ziren. Egun hoietako bakoitzak etsipena eta amorrazioa ugaltu zituen gure artean. Uste guztiak ustel bilakatu ziren. San Juan eguna ere igaroko da, noski. Egunerako baino bezperarako hobia zena bihamunerako utziko da. «Ondo lotua zena» zail bait da askatzea.

Urteetako aginte larderiakoi batek ezarritako lege zorrotzek eta astindutako esku gogorrek jende asko eraman du barrura eta atzerriara. Goikoen gogorkeriak, haseren izutu eta kokildu egiten du herria, azkenerako, orde, lotsagabetu, berotu, trebatu eta gogortu. Era txarrean erantzuten hasten da derriorrean isilik eduki izan dena.

«Ondo lotua zena» hobeto lotu nahirik ari den jende asko da, dirudienez. Zaunka hasi diren egunkari eta astekariei muturretakoak jarri nahi dizkie zenbaitek berriro. Esana libre ez den gizartean ez daiteke gauza onik espero.

Presoak kalera oihu egiten dugunean kale zabalera oihu egiten dugu, ez karrika estura, presondegi gertatzen den kalera. Burnizko atez eta morroiloiz itxitako kaleak ditugu oraindik, zoritxarrez. Esana libre, biltzea, elkartzea eta ibiltzea libre den kalera atera nahi ditugu.

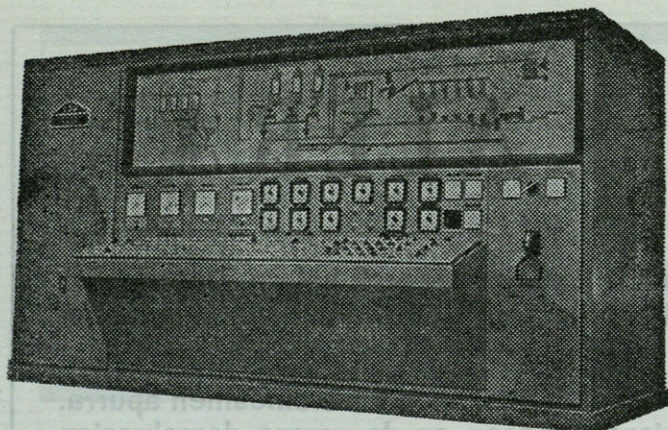
Aginte larderiakoiaren zantzu eta euskarri gehiegi dabil kalean. Lehen lotutako ezer aska ez dadin edozer egiteko prest den jende gehiegi, noski. Agiriko ordena jartzailerak aski ez bailiran beste batzuk sartu dira tartean. Terrorismoa zeren eta noren izenean egin daitekeen ez dakigu. Kristoren izenean ez behintzat. Inork horretarako arrazoirik izan baldin badu Pedrok izan zuen Getsemanin. «Sar ezazu ezpata hori bere zorroan» entzun behar izan zuen halere.

Feriara edo erromerira joandakoan borrokan eta sesioan ibili ohi zirenei basakristauak deitu izan zaie gure herrian. Kristoren izenean jendea izutzen dabilenari basakristau deitu diezaiokegu, ez kristau.

Hiltzeko mehatxuak eginaz, bazterrak txikituz eta jendea izutuz dabilenarentzat ez dugu izen hoberik sumatzen.

Honelakoen eraso eta arriskuetatik libre den kalea nahi dugu lasai bizitzeko. Besteren iritziak eta jokabideak errespetatzen ez dituen soka motxez lotu behar da. Besteren iritziak eta jokabideak errespetatzen dakienak bakarrik du kalean ibiltzeko eskubidea.

Presondegiak hutsik eta kalea libre nahi dugu: mehatxu eta bortxakeriarik gabe, hesi, ate eta morroilorik gabe.

TXIMIST-INDAR SAILLA

Departamento ELECTRICIDAD

LANERAKO, BANAKETARAKO TA AGINTZEKO

TRESNAGITZA

Aparatos de maniobra, distribución y control

P.A.T. (Alemania)

«Gruak» ez iraultzeko
electroniko tresnak

CIT ALCATEL (Francia)

Zembakizko Kontrolak
Ikusgailuak

OLIO-INDAR SAILLA

Departamento HIDRAULICO

REXROTH (Alemania)

Olio-urez osatutako erabateko programa servo-regulado-
rea berekin duen.

HYDROMATIK (Alemania)

Uraga eta uragagiltza duten motorrak neurri aldakor eta
iraunkorretan.

SIGMA (Frantzia)

Itsas lanetarako eta Obra Nagusitarako olio-urezko pro-
gramak.

INDRAMAT (Alemania)

Servo-zuzentzailea.

MERKEL (Alemania)

Urarengandik babesteko
loturak eta lanak.

FORSHEDA (Suecia)

V-ring reten loturak.

RUAL (Italia)

Goi presiotarako uraga
giltzadunak.

TUROLLA (Italia)

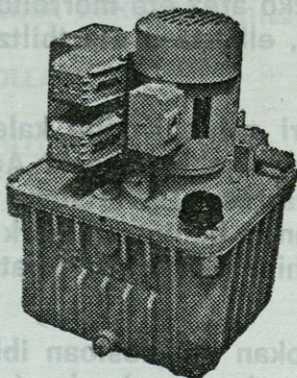
Ozkadurazko uragak.

HYDAC (Alemania)

Indar irazkiak eta
Itzulerakoak.

ADA

Uztai gisako euskarriak.

Goimendi - Automatismo

AUTOMATISMO

Lantegi ta landolaki:

Jolastokieta (Herrera)

SAN SEBASTIAN

Urrut. 353840 (7 ari) ta

353440 (5 ari)

Telex. 36173 GOIME E

Erakusketa eta denda:

Iparraguirre, 15. SAN SEBASTIAN

Urrut. 428082 ta 428625

Ordezkaritza:

VITORIA ETA MADRID

GIZON, EMAKUME ETA HAUR

MOLLARRI JANTZITEGIA

Iñurritza

Zarautz

Otsein

PENSATU ETA EGIN

Frigo tresnak - Ontziak garbitzekoak

Labadorak superantomatikak - Ur berogailuak

Lehor tresnak - Estufak

ETXEKO - ANDRE: IRAUN ARAZI ZURE
ARROPEI ONOKO JABOI ONEKIN:

JABON LAGARTO

Zure garbiketa makinaz egiten ba'dezu

ATOMIZADO LAGARTO — jaboia erailli beti

Eskuz ba'zabiltz, LAGARTO — jaboia bear dezu erosi

JABON LAGARTO, garbiketarako jaboia bakarra

Etxeko-andrearentzat neskamerik egokiena.

¡JABON LAGARTO!

ATEATE

OPARIAK

GAI TA IRUDI POLITENAK

Victor Pradera, 2

(Esquina Zubieta)

DONOSTI

Zer ez dute entzun eta zer ez dute ikusi italiarrek 40 egun hautan? Hitzaldiak, mitinak, elkarriketak, jaialdiak, denetarik izan dute italiarrek. Hauteskunde hauek odol ixurketarik ere izan dute. Fazistek mutil gazte baten bizia garbitu dute. Egoera biurritu, gogortu nahi izan dutenak izan dira baina, batatz beste, hauteskundealdi hau ez da oso beroa izan.

Politikoen hitzaldiei jarraitzen baldin bazaie, hauteskunde bakoitza hil ala bizikoa izan ohi da. Hauteskunde bakoitzean herri baten etorkizuna jokatzen da. Politikoen teatroa edo commedia dell'arte egiteko habilezia hauteskunde garaian sekulan baino nabarmenago gelditzen da. Halere Italian ospatu diren hauteskundeak garrantzi edo esanahi haundikoak izan direla ukatu ezinekoa da. Europa ez ezik munduko beste lurraldeak ere Italian gertatu zitekeenez kezkatu dira.

Komunistak agintea hartu edo aginteko partaidea izan ala ez jokatzen denean dudarik gabe hauteskunde batzuen garrantzia haunditu egiten da. Eta horixe gertatu da Italian. Orain dela urte bete ezer aldatu zitekeenik ez zen pentsatzen. Italiak Ipar Amerikaren babespean eta Vatikanoren barrutia izanik, ezker aldera jotzea zaila zen. Bapatean, garai batetan patxaran eta lasai bizi zirenak beldurtu dira amets txar baten aurrean bezala. Bapatean komunistek agintea lortu dezatekela ikusi zen. Posibilitate honen aurrean, egun hautan, Italia denek ikusmira biurtu da.

HERBESTE POLITIKAREN GARRANTZIA

Italiako hauteskunde hauek, besteak beste, gauza bat erakusten dute estatu baten barne eta herbeste politika oso loturik daudela, alegia. Egia hau, Italiako kasuan, historian, lehen ere, nahiz eta ahaztuxea izan, nahiko nabarmen azaltzen zen:

—1915-1919: Britaina Haundiak eta Frantziak hamaika promesa egiten dute Italia gudura sar dedin. Gero atzera egiten dute Italian nola bait Mussolini erakarriko duen egoera berezia sortuaz.

—1922-1939: Rusiaren aurka eskaintzen da modelo bezala Italiako fazismoa hasera batetan eta gero, Alemaniako nazional sozialismoaren gauza desberdin bezala ere bai.

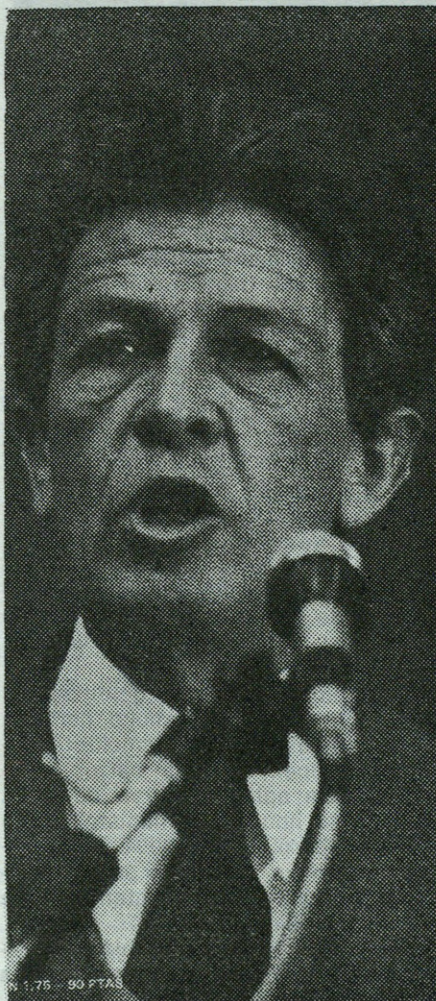
—1946-1960: kristau demokraten aginteak Ipar Amerikaren seguridadea babesten du. Hori baino garrantzia horberik ez zen.

—1963-1972: «Erdi-ekerra» deritzan gobernu aldi honetan, Italia eta Frantzia gaullista eta antiatlantistaren aurrean, atlantismoaren exenplu bat bezala egertzen da.

Lau aldi hautan, beraz, Italia herbesteko arazoei loturik azaltzen da. Bere barneko gorabeherak herbesteko arazoez kondizionaturik daudela behin eta berriz ikusten da. Oraingo honetan ere berdin gertatu da.

ITALIAN GAUZAK LEHENEAN ALA GAIZKIAGO

D. UNANUNVE

Komunistek irabazten badute, Italiak zer egingo du? OTAN barrutian jarraituko al du? Gerraz gero hedatu diren harreman guziak ez al dira hautsiko? Zer gertatuko da Europa Ekonomia Elkartean? Komunistek ez al dute Rusia aldera joko?

Galdera hauk desegokiak, zentzurik gabekoak direla erantzungo dute komunistek. Asmo txarrez egindakoak direla esango dute. Eta asmo txarrez eginak izatea daitekeen gauza da baina Italian mundu guziak egiten dituen galderak direla ere ukatu ezineko egia da.

Komunistek herbestearekiko politika ez dela aldatuko behin eta berriz adierazi dute. OTAN barrutian jarraitu nahi dutela azaldu dute. Are eta gehiago, OTAN ala VARSOVIKO elkartearen artean inoiz aukeratu beharrean arkituko balira OTAN-en barrutian jarraitzea nahiago dutela esan dute. Erabaki honen arrazoiak Berlingerek eman du: Italian sozialismoa aurrera atera dedin, OTAN barrutian jarraitzea askoz hobe da.

Komunistek oso realista jokatu nahi izan dute. Europaz ere berdin jokatu dira. Italiako jende askoren galdera hau izan da: komunistek agintzen baldin badute zer egingo du Europak? Ezer erosiko al dio? Bere merkaturik haundiena Europa duenari, merkatu hori gal zorian jartzerik merezi al du? Gaur egun eta hori krisia garaian are eta nabarmenago azaltzen da: produzitzea ez da aski, saldu egin behar da, batetez ere. Komunistekin Italian gehiago eta egokiago produzituko litzateke baina eroslerik ez baldin bada? Azken galdera honek jendea eragin diola dudarik ez dago. Galdera honi erantzun egoki bat ematen berriz zaila da. Alferrik da borondate onez jokatzeko. Komunisten jokabidea nahiz eta jatorra izan, nahiz eta kristau demokraten jokabidea gaitzetsi jendeak azkenean, beste irtenbiderik ikusten ez duelako, kristau demokraten berriro ere hautarkia ematea ez da harritzeko gauza.

Nere ustez Italiako hauteskunde hautan herbeste arazoak eragin haundia izan dute. Gure artean politikaz kezkatzen garenean erru batetan erortzen gara: estatu batetako barne arazoei bakarrik begiratzeko diogu herbestearekiko arazoak aintzat hartu gabe. Italiako hauteskundearen erakutsirik haundienetako bat, neretzat behintzat, hori izan da. Azken aldi honetan Frantziako sozialista alderdia jabetu dela badirudi. Mitterandek han eta hemen egiten ari den ikustaldiak esanahi hori dute. Sozialismoak aurrera egiteko estatu barrutian ez ezik herbestean ere irabazi behar du.

POLITIKA EGOERA NAHASIA

Baina hauteskunde hautan komunistak eta kristau demokraten arteko apustua bakarrik izan al da? Ez al zen besterik? Nun dira sozialistak, radikalak edo republikanoak?

Kristau demokraten jokabidea izan

da hori. Gu ala komunistak esan dute kristau demokratek. Italian beste biderik ez da gu ala diktadura. Jokabide hau hartzea kristau demokratei zitzaien. Italian beste lekuetan bezala gauzak gogortzen direnean eta erabakiaren garrantzia ikusten denean itxuraz aurrerako azaltzen zirenak aldiz atzera egitea ez da harritzekoa. Europar arrazoiz ala arrazoi faltaz komunistek oraindik beldurra sortzen dute.

Beldur hori gogoan izanik jokatu da kristau demokraten alderdia Fanfani antikomunista sutsua buru duelarik. Nahiz eta idazten ari naizen ordu honetan hauteskundearen resultadu osorik ez izan bide da Fanfanik asmatu duela pentsatzea. Kristau demokratek lehen baino hautarki gehiago izan dute. Parlamenturako guti gorabehera 38 % hautarki jaso du.

Baina irabazte hori ez da komunisten bizkar izan. Hauek ere lehen aldian hautarki gehiago jaso bai dute: 35 %. Zein atera dira beraz galtzaile? Dudarik gabe galtzaile haundienak sozialistak izan dira. Alderdi honek beharakada gogorra nabaitu du. Alderdi honen egoera eta Frantziakoarena zinez desberdina da eta errua ziur aski italiar berauena da eta ez beste inorena.

1946 urtean gudu ondorengo hauteskundeetan sozialistek komunistek baino hautarki gehiago izan zuten (20,7 % sozialistek eta 19 % komunistek). Gaur egun berriz bien artean kolorerik ez dago. PSI alderdiko sozialistek behera egin duten bezala komunistek gora egin dute.

Sozialistek 1963 urtez gero kristau demokratekin elkaturik gobernuko partaide izan dira. Aldi honetan indartu beharrean ahuldu egin dira. Gobernuan ez dute ezer egin. Goi politikan ibili dira elektoral borroka batetan murgildurik. Heri mailan oso lan guti egin dute. Ondorenak orain ikusten dira. Bestalde linea sendorik ez du izan. Urteetan kristau demokratekin elkaturik jokatu ondoren, orain bapatean, esan duen bezala, gehiago kristau demokratekin elkartzerik ez duela nahi esateak jendearentzat oportunismo itxura du.

Beste galtzaileak «fazista berriak» izan dira. Hauek ere hautarki asko galdu dute. Galdu dituzten hautarkiak kristau demokraten aldera joan direla pentsa daiteke. Kristau demokratek eskui eta erdi aldetik irabazi dituzte botoak. Zer izango da, beraz, kristau demokraten jokabidea? Nola osatuko da gobernu berria? Zeintzuk hartuko dute parte?

Hauteskundeak baino lehen egoera nahasia baldin bazen hauteskundeak izan ondoren egoera lehen hainaxe nahasia jarraitzen du. Komunistak indartu dira baina alderdirik indartsuena izaten kristau demokraziak jarraitzen du. Italiako politika berriro ere eta lehen baino nabarmenago bi alderdi hauen inguruan mugituko da. Batek nahiz besteak ez du ordea bere kabuz

ESTADU BARNEAN EZ EZIK HERBESTEAN ERE IRABAZI BEHAR DA

agintzeko modurik. Biek beste alderdiengana jo behar dute.

Komunistek ezkerreko beste alderdiekin elkaturik inolaz ere ez dute gehiengorik osatzen. Beraz komunistak buru direlarik gobernurik osatzetik ez dago. Oso zaila da behintzat.

Kristau demokraziak berriz sozialista eta erdiko beste alderdiekin elkaturik gehiengoa osatzeko modua izango du. Baina, horratx, sozialistek horrelako gauzarik entzuterik ere ez dute nahi. Zer egingo dute, beraz, kristau demokratek? Fazistekin elkartu ala minorian direlarik agindu? Bigarren go bide honi helduko diotela dirudi. Baina arrixku haundiko bidea da hori. Italiak, gaur egun dituen arazoak zuzentzeko, gobernu sendoago bat behar du.

Kristau demokratek, sozialistek eta komunistek gobernu batetan elkartzeko modurik ez al dute? Kristau demokratek bide horren aurka dira. Gaurko egunez ez dirudi bide honi helduko zaionik.

Beste bide bat oraindik gelditzen da, hots: komunistek gobernuko partaide ez izan arren, kristau demokratei laguntzea, hauek aldaketa batzuk egingo dituztela agintzen duten neurrian. Azken bide honetan komunistek ez lirateke gobernuan izango baina nolabait gobernuko erabakien ardura izango luteke. Kristau demokratentzat bide hau ere ez da egokia.

Beraz zer? Erantzun garbirik ez dago. Egun mordo bat igaroko da gauza argitu baino lehen.

EKONOMIA ARAZOAK

Nolanahi ere gobernu berriak, egunik pasatzen utzi gabe, ekonomia arazoari heldu beharko dio. Italiako ekonomia egoerak erabaki azkar eta sendoak eskatzen ditu. Izan ere, sufritzen dituen arazoak ez dira gaurkoak, aspaldidanik datozenak baizik, ez dira ere une batetakoak, egiturei heltzen dieneak baizik.

Italia krisia egoeratik nolabait ari da ateratzen. Alemania eta Frantzia baino beranduago dabil. Aurtengo lehen lau hilabetetan lazko aldi berdinez alderatuz industria produzioa 6 % ugaltu da. Baina ez dirudi urte honetan hein horren neurrian ugalduko denik. Industrialek diotenez urtearen bigarren partean gutiago produzituko omen da. Beraz, nolabait ari da krisiatik ateratzen.

Bestalde gauzen salneurriak gora egin du. Dena garestitzen ari da eta asko gainera. Bizitza kostua aurtengo lehen lau hilabetetan 7,8 % garestitu da. Hori martxa handia da. Zoritxarrez, zerbait gogorra egiten ez den bitartean, bizitza oraindik gehiago garestituko dela dirudi. Hori diote ekonomilariak, behintzat.

Bizitza garestitu eta liraren balioa merkatu. Hori da txanponaren beste aurpegia. Lirak behera egin du. Honek Italiarentzat beste guzientzat bezala asko esan nahi du. Italiak ekonomia indarrak erabiltzeko behar duen energia edo indarra herbestetik 80 % erosten du. Nekazaritzan, oraindik jende asko lanean aritu arren herbestetik asko erosi beharrean arkitzen da ere. Horrela Italia herbesteko estadiuekin ekonomia harremanetan galtzen ateratzen da. Herbesteari saltzen dion baino gehiago erosten dio.

Lan gabezia ez da berriz murrizten. Jende asko lanik gabe arkitzen da. Beste jende asko lantegira joan arren, oso ordu gutitan aritzen da lanean. Sindikatoen indarra Italian handia delarik industrial askok nahiago du jendea lantegitik bidaltzea baino lantegian izatea, nahiz eta ezer guti egingo badute ere. 1974-1975 urtean produzioa 1 % bat gutitu baldin bazen ere lanpuestuak 0,02 % bakarrik gutitu ziren. Frantzia 0,28 %, Ipar Amerikan 0,71 % eta Alemania federatuan 0,86 % gutitu ziren berriz.

Azkenik Italiako industria lur jota arkitzen da. Zorrez beterik dihardu. Autofinanziazketaren posibilitateak geroz eta ahulagoak dira. Italiako lantegien produktibitatea ez da beste mundukoa, berriz. Enpresa egokiak izan arren kaxkar eta koxkor asko ere bada Italian. Lantegi hauek aldaketa sakon baten premian arkitzen dira. 1967-1974, aldian batzaz beste inbersioak 3,5 % izan dira. Hori ezer ez da.

Ekonomia egoera, beraz, nahiko larria da. Gobernu indartsu bat, autoritate duen gobernu bat behar da. Ekonomia ahulduaren ondoan politika indarra ahula bada estatu batek jai osoa du. Ez du ezer eginik.

BALUKISTAN - PAKISTAN

Balukistan ere herri borroka bidean abiatu da. Balukistan Pakistan estatua-
ren menpean bizi da. 5 miloi bizilagun
ditu. Industriz ez da aberatsa baina
azkenaldi honetan petrolio putzu haun-
diak agertu dira.

1973 urtera arte Balukistanek bere
gobernu autonomoa bazuen. Arrez go-
bernu autonomo hori desegin eta
dena Pakistango estatu zentralak zu-
zentzen du. Gobernu autonomo hau de-
segitea izan zen pazientzi ontzia leher-
tu eta bulakistandarrek gerrari heltze-
ko arrazoia.

Balukistandarrek herbestetik ez du-
te laguntza haundirik izan. Txinak, ja-
kina den bezala, Pakistango gobernu
zentral atzerakoiari laguntzen dio, le-
hen Bengla Desh arazoan lagundu
zion bezala. Frantziaren jokabidea ere
berdina da. Pakistanek harmarik ge-
hiena Frantziari erosten dio. Rusia ix-
lik dago edo ezer guti laguntzen du,
nahiz eta balukistandarren eskubideak
onartu.

Balukistan eta gainera ondoan den
Oman gogoan baldin badugu, lurralde
hautara gudua zabaltzea harritzekoa ez
litzateke. Inperialismoen aurkako bu-
rruka gogorra sor daiteke.

SPD BATZARREAN

Ekainaren 18-19an Alemania federa-
tuko sozialista alderdiak egin du bere
batzarre nagusia. Batzarre honen hel-
burua urrian izango diren hauteskun-
deak prestatzea izan da.

Joko hori Schmidt-en inguruan mol-
datuko da, behin eta berriz agertu duen
autoritade eta kemenagaitik berau
baita alemaniarrek lasaituko dituen
gizon aproposa.

Bere alderdian Schmidtek kritikarik
izan du ordea. Kritikarik zorrotzeta
egin diona Jusos —sozialista gazteak—
deritzan taldea izan da. Sozialista gaz-
te hauen ustez, alderdiak batzarretan
hartzen dituen erabakiak Schmidtek
ez omen ditu gordetzen. Schmidtek
gobernuan hartzen dituen erabakiak
askoz biguinoak, eskuikoagoak omen
dira alderdiak batzarretan erabakitzen
dituenak baino. Garai batetan agindu-
tako sozial aldaketa edo erreformak
ahazturik ez ezik bazterturik arkitzen
omen dira.

BREITAINA HAUNDIAN SINDI- KATOEN BATZARREA

Callaghan lehen ministroak inflazio-
aren aurka eratu duen jokoa aurrera
do. Apustu horretan ekintzarik ga-
rrantzitsuenetakoa soldaten igoerari
muga ezartzea zen. Horretarako sin-
dikatoen laguntza beharrezkoa zuen.

Laguntza hori lortu du. TUC sindi-
kato elkarteak egin duen bere batza-
rre nagusi eta berezian soladatei mu-
gak ezartzea onartu du. Datorren ur-
teko uztaila amaitu arte, soldatak
4,5 % baino gehiago jasotzerik ez du
izango. Erabaki horren ordainetan go-
bernuak gauzen sal neurria zaindu,
zerga zama gutitu beharko du estatua-
ren gastu publikoak murriztu gabe gai-
nera.

Sindikatoe jokabidea batzuentzat
burua makurtu eta kapitalismoaren al-
de jokatzeko izango da, beste batzuen-
tzat berriz, beste biderik ez zegoela-
ko, zentzuz jokatzeko izango da. Asma-
tzea...

ISRAELEN DENAK EZ DIRA BERDINAK

Ez, Israelen denek ez dute berdin
pentsatzen. Israeldar guziak zaku ber-
dinean sartu ohi dira. Gaizki egina,
ordea. Desberdintasunaren ispilu Ma-
pam alderdiaren eta Yadin ospetsua-
ren jokabidea dira.

Mapam —langile alderdi batera-
tua— gobernu osatzen duten alder-
dietako bat da. Gobernuaren ezker-
ra da. Trabailistekin elkaturik jokatu du
orain arte. Gerora zer egingo duen
erabakitzeke, trabailistekin elkaturik
jarraituz joka ala ez erabakitzeke, ale-
gia, batzarre nagusia egin du. Batza-
rrea erabaki garbirik hartu gabe ama-
itu da baina ez gobernuari kritika zo-
rotzik egin gabe, ordea.

MAPAm alderdiaren kritika bi pun-
tutan labur daiteke; bat, gobernuak
bake bideari ez dio behar bezala hel-
tzen; bi, harmaz irabazitako lurraldeak
juduek okupa eta han bizitzen uztea
desegokia da.

Yadin militar eta arkeologo ospe-
tsuak ere kritikatu du gobernuak. Hau
izan zen juduen armada sortu zuen
gizona; 32 urte besterik ez zituelarik
armadaren buruzagi egin zuten. Gero,
politika alde batetara utzi eta arkeolo-
jira jo zuen.

Orain, berriro politikaren ur otzetan
murgildu da. Alderdi berriren bat sor-
tu nahi duela dirudi. Gobernuak ez
omen du bake biderik behar bezala
bilatzen, dio honek ere. Yadinen us-
tez palestinoek Zisjordanian eta Jorda-
nia partean estatu bat sortzeko esku-
bidea dute, eta hori gerta dadin Yaser
Arafatekin mintzatzeko prest dago.
Azken postura hau judu batentzat au-
sarta dela aitortu beharra dago.

Orain arte palestinoekin mintzatzeko
rik ez zuten nahi. Palestinoek desegin
eta kito, zen juduen postura. Orain Is-
raelgo gizon ospetsuenetako batek
palestinoei estatu bat dagokiela aitort-
zea ikaragarritzko urrats bat ematea
da.

SUEZIAN SINDIKATO BATZARREA

L.O.k Sueziko sindikatorik indar-
tsuenak 19 garren batzarre nagusia
egin du. Hitzak eta posturak ondo
neurtuz eginiko batzarrea izan da. Ez
du ezker biderik hartu nahi izan.

Sozialismo sendoago baten alde jo-
katu behar zela zioenik batzarrean
izan arren, gehiengoak orain arteko
jokabidean jarraitzea nahi izan du:
ekonomia, sozial, eta politika demo-
kraziaren alde. Planteamendu horrek
sozialismo itxura guti du.

DENETARIK

—Indian beste lurralde askotan be-
zala represioa edo zapalkuntza gogor-
tzen ari da.

—OEA batzarrea lotsagarri jokatu
da. Pinochet ez dute behar bezala kri-
tikatu. Bestela zozoak beleari ipur-
beltz deitzea litzateke.

—Maok, alderdiak adierazi duenez,
ez du gehiago herbesteko buruzagien
bixitarik izango.

—Lehorte ikaragarria Europan, aur-
tengo honetan.

—Sozialistek komunistek bezala el-
karte internazionalak dituztelarik es-
kuiko partiduek ere internazional bat
sortu nahirik dabilta.

—Hego Afrikan beltzak triskantza
ikaragarria jasaten ari dira.

Eskozia independentziaz gertu

BAKAIKOA

Lehenengo mendean, Marxek esan zuen bezala, Ingalaterrako langileriak iraultza sozialista egitea nahi bazuen, lehenbizi Irlandako askatasunaren alde jokatu behar omen zuen. Irlandak independentzia hori behin lortuko zuenean, berriro ere Ingalaterrakin federatuko omen zen, republika sozialista batean. Gainera, askotan azpimarkatu zuen, esanaz, Ingalaterrako langileriak iraultzarik ezin zezakeela egin Irlanda askatu gabe.

Egun, iraultza hori ez da mamitu eta ez dirudi egingo denik luzaz ere. Gutxiago bere inperioa zutik dagoen bitartean: inperio hortako beste nazioak, Ipar-Irlanda, Gales eta Eskozia bezala, oraindik ingelesez menpean daude.

Azken denbora hauetan Eskozian eta Galesen nazional kontzientzia zeharo bizkortzen ari da. Halaz ere bi nazio horietako nazional mugimendu hori erabat burgesiaren zuzendaritzapean dago. Adibidez, Eskoziako Alderdi Nazionala (SNP) oso eskuinean dago, ia Alderdi Konserbadorea bezala. Badi-rudi PNV-k Espainiako Bigarren Errepublikan jokatu zuen papera betetzen ari dela; egungo Euskal mugimendu nazionala baino atzeratuagoa alegia.

Eskoziari, orain dela denbora gutxi egin diren enkuestetan, abertzaleek irabazi handiak egin omen dituzte, eta hori dela eta hauteskunde orokorrak lehenbizi lehen egitea eskatzen dute. Orduan, ia gehienetan Gobernuak Parlamendura eramaten dituen proiektu guztiak aurka ateratzen dira, auteskundeak probokatu nahiaz.

Galesen ere honelako zerbait gertatzen ari da; azken municipal hauteskundeetan, hango Alderdi Nazionalak, Plaid Cymru-k irabazi handiak egin ditu Laboristen aurka. Berdin gertatu da Eskoziako hauteskunde municipalen alderdi abertzaleak garaile irten direlarik, orain arte laboristek jabe izan diren tokietan. Jendea egunetik egunera gutxiago fidatzen da laboristekin, zeren korrupzioaren kasu asko agertzen ari baita, Eskozia aldean batipat.

Gauzak horrela, ingelesak bildur dira, Eskoziarrek, bere kontura independentzia deklaratu ote duten. Bildur hauek uxatzeko Eskoziako Alderdi Nazionalaren buruzagiak ukatu egin du holako asmoa; beren lehen urratsa autonomiaren estatutua onartzea izango omen da; bigarren urratsa bezala, epe motz baten barruan, erresuma independente bat lortzea delarik, baina beti prozesu legalari jarraituaz. Behin independentzia lortzen duelarik, Eskoziak Britaina Handiatik at geratuko litzateke.

Alderdi honek, Eskoziako «libreantzat» planak eginik ditu. Harrigarria da nolako ziurtasunarekin jokatzeko ari diren. Beren ustez, hemendik lau-bost urte barru independentzia lortua izango omen dute; hori dela eta era gu-

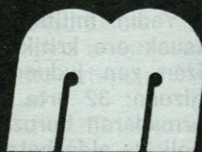
zitako planak eginak dituzte. Ingelesen libra esterlina utzi egingo omen, beren «neurtzeko balio» sendo batek ordezkatzeko duelarik; OTANgo paktoan jarraituko omen dira egungo erresponsabilitateak beteaz; Heziketarako, Armadarako eta abarretarako presupestoak eginik dituzte. Zer esanik ez, ekonomiari buruz. Eskoziarrek eta estatistikek diotenez, Britaina Handiko Lan-erazari handiena Eskozian omen dago. Lanik gabe direnentzat lana sortzeko inborsioen beharra dago eta inborsio hoiek egiteko hor izango dituzte petrolioaren irabaziak. Oraingo gobernuak edo ingelesez sistemak ez omen die laguntzen inborsioak egiteko eta ekonomia bizkor bat edukitzeko.

Proposamendu honek langileriaren ona —ez ingeles sindikatoetako burokraten artean—, hauek Alderdi Laboristari lotuta baitagozkio. Zalantzarik ez dago SNP-k erresuma burges bat sortzea nahi duela; orain Britaina Handia den bezalako bat. Halaz ere —zalantzarik gabe Marxek lehenengo mendean ikusten zuen bezala— Britaina Handian iraultza sozialista egiteko urrats bat emango du erresuma zahar honen deuseztatzearekin.

Orain direla ehun urte baino gehiago, Bakuninek, Eslabotarren askatasuna lortzeko eta mugimendu aurrerakoi bat herrialde haietan sortzeko, lehen baldintza, Austro Hungarotarren imperioa puskatzea zela zioen, eta hau mila aldiz esaten zuen, nahiz Marxzaleei ez oso asko gustatu, Alemanzale gisa kontsideratuak baitzeuden. Eta historiak, orain arte, arrazoiak eman dio Bakunini, Eslabotarrek ez baitzuten bakarrik beren independentzia lortu Austro Hungarotarren inperioa deuseztatzen, baizik sistema progresista batean ere sartu ziren.

Orain, hogeigarren mendean, Britaina Handiak eta hau bezalako erresuma guztiak beren iraultza sozialista egitea nahi badute, Eskoziak, Gales, Irlanda eta abarren independentziak iraultzari lagundu eta posibilitatu egingo ditu, bestela puska baterako gauden...

**kirolzaleen
zerbitzutan**

**miner
donostia**

☎ 41 22 72

Baserritarrei Laguntzak Europar

Baserritarrei ze laguntza ematen zaie hemen? Galdera hori Europako edozein bazterretan egiten baduzu, erantzuna ez dizute emango bi hitzetan, bi ordu behar lituzkete gora behera guztiak adierazteko. Laguntza hoiek mendiko iturriak bezala dira, sakabanatuta daude. Bakoitzak billatu behar ondoen dagokiona, egarri dagoenean edatera joan, edota ahal badu, iturria etxeraino ekarri. Oparoa eta agortzen ez dena baldin bada, hainbat hobe.

Halere ez pentsa, Europako bederatziko gobernuak nekazariei nola eta zenbat diru eman edo prestatu behar zaien erabakitzean, bakoitza bere aldetik ibiltzen direnik. Laguntzak ez dira lurralde guztietan berdinak izango; baina gobernuak iritxi nahi dituzten helburuak bai, berberak dira.

Zertarako lagundu nekazariei?

Baserritar bakoitzak jenero gehiago sor dezan, eta horrela, nekazaritzan ari dena ere, kalean lan egiten duenak aina irabaztera irits dadin laguntzen zaio European.

Bestalde, nekazariak jenero asko sortzen badute, noiznahi izango du jendeak nahi adina janari; eskasaldia delata ez dira prezioak igoko. Eta horixe da gobernuak iritsi nahi dutena: kaleko jendea ez dadila keja, janariak erruz garestitu direlako.

Gobernuak nekazaritzari buruz egiten duten politikak, bi jokabide nagusi ditu: jenero bakoitzetik zenbat sortu behar den erabaki, eta arabera hortan, prezioak ezarri. Jenero batetik ugariegi sortzen bada, haren prezioari behean eutsiko diote, nekazariak hura egietari utz diezaioten. Beste jenero bat urri badago, hartatik gehiago sortzeko laguntzak emango dituzte eta prezioa altxako diote, nekazaria hura sortzera jar dadin.

Gobernu guztien ordezkariekin osatzen den C.A.P. batzordeak bi adar ditu. Adar baten eginkizuna: lurralde bakoitzean zertatik zenbat sortzea komeni den erabakitzea da. Beste adarrarena, berriz, urtero jeneroen prezioak ezartzea. Hamaika istilu eta eztabaida ateratzen duen batzordea hauxe.

Horrenbestez konturako zara, subentzioak eta laguntzak harimutur asko badira ere, denak soka berarenak direla eta elkarri ondo korapilatua daukela. Ez zaio inori laguntzarik ematen negarra eta lantua jotzen duelako ba-

Jose Alkiza

LURGINTZA

Nekazarien Elkartea

BASERRITARREN ZERBITZUTAN

Zona Residencial Paulo VI - 7
Urrutizkila, 81 14 31
Andia 7, 1.º
Urrutizkila, 65 16 33

AZPEITI
TOLOSA

karrik. Ez dabilta gaur hemen eta bihar han «adabakiak» jartzen. Laguntzen diotenari galtza berriak egiteko laguntzen diote eta bestela bat ere ez.

Nekazari bati subentzio bat emate-rako, laguntzen hasterako, bera eta bere baserria zer-nolako diren aztertzen da. Eskatzen dituen laguntza hoiekin, bere baserrian irabaziak aterako dituen ala ez ikusten da. Eta urte gutxi barru, kaleko batek adinatsu irabazteko modurik ez duela izango iruditzen bazaie, ez diote aurrera segitzeko batere laguntzarik emango; utzi eta aldegin dezan, bada ere.

Halere esan behar da, zenbait lurraldetan, kalekoen pare irabaztera urte gutxitan iritsiko direla hain garbi ikusten ez den nekazariei ere, laguntzen zaiela; baina orduan, haiek sortzen duten jeneroa eskas izanik, beste bazter batetik ekartzen zaila delako, edota, lurralde hura jendea hustu egingo litzatekeelako, izango da. Hori ere ez baita komeni.

Frantzian, esate baterako, subentzioren bat lortu nahi duenak, kondizio hauek izan behar ditu: 1.º baserritarra izan eta baserritik bizi. 2.º baserriko diru gora beherak zehatz apuntatu. 3.º Zer eta nola egingo duen plan bat agertu. Plan hortan azaldu behar du, orain bere inguruko kaleko langileak baino gutxiago irabazten badu ere, bost urteren buruan, plan hori aurrera eramanez, iritsiko dela kaleko langileak adinatsu irabaztera.

Lurraz erosteko ere, atera daitezke luzarorako kredituak; baina nekazari gazteei edota beren baserria haundia-gotzen ari direnei bakarrik ematen dizkiete. Gainera, edozein laguntza eskuratuko baduzu, zure plana, nekazaritza hobetzeko «plan nacional»-ean ondo sartzen dena izan behar du.

Askotan entzun izan dugu holako edo halako jenero European hemen baino merkeago saltzen dutela nekazariak. Horrek bakarrik ez du ezer esan nahi. Ezin daitezke konpara prezioak, subentzioak, laguntzak, inpuentoak eta kontribuzioak kontuan hartu gabe. Lurra-ren balioak eta erosteko erraztasunak ere izugarri esan nahi du.

Dena dela, gobernuak bide bat markatzen duenean, nekazaritzan segi nahi duenak badaki nondik jo. Bide horri heldu ezin badio, badaki utzi eta kalera joan behar duela. Hori ere zerbait da. Hortan gu baino hobeto daukela European.

A.T.S. - en problemari buruzko ageria eritzi publikoari

Bizkaiko profesional talde batek, mediku, arkitekto, apa-
reilari, ingeniari, abokatu, ekonomilari, irakasle, albaitari,
industrial, empletatu, eta bestek, A.T.S.-en problemaz, be-
ren ikasketen geroaz, eta beren lanaz biziki kezkatutik,
eta herriaren onerako berauen lanak duen garrantzi sako-
naz ohartutik, honako deklarazio hau egitea erabaki dugu.

1.—Euskal Herriko A.T.S.-ek egindako eskabideekin bat
egiten dugula adieraztea. Eskabide horietan, inportanteenak
bezala honako hauk direlarik:

- Formazio oso eta erresponsable bat.
- Unibertsital eskolak sortaraztea.
- A.T.S.-ko irakaslego berezi eta ordaindu bat sor-
taraztea.
- Era guztietako osasun babesa.
- Eskola egutegia aplikatzea.
- Ekintza independenteetako Departamendu auto-
nomo bat sortaraztea.
- Ikasketa planetan eta gobernu lanetan ikasleek
ere maila berdinean parte hartzea.
- Espezialitate gehiago jartzea.
- Erizainen, emaginen eta praktikanteen kolegioak
bat egitea Erizain Kolegio bakar batetan.
- Orain arte A.T.S.-ko Ikasketak deriztenak, «Eri-
zantz Zientziak» deitzea.

2.—Gainera, beharrezko iruditzen zaigu, Euskal Herrian
Erizainen arazoa benetan konpontzen laguntzeko:

- Erizain ikasketak Euskal Unibertsitatearen bar-
nean sartzeari. Beharrian hau guztiz zabaldua du-
gu Euskal Herri osoan.
- Erizainen Euskal Kolegio bat sortaraztea, Araba,
Bizkaia, Gipuzkoa, eta Nafarroa barruan harrapa-
tzen dituelarik.
- Medikuntzan elebitasuna ezartzea, lehen pauso
bezala, nekazal arloan sartutik. Euskal Herriko gai-
xo guztiek izan dezatela, horrela nahi izanez gero,
erizain euskaldun baten laguntza ohe ondoan.
- Hego Euskal Herri mailan (Araba, Bizkaia, Gipuz-
koa eta Nafarroa) erakunde planifikatzaile bat
sortaraztea, osasunarekin zerikusirik duten ekin-
tza guztiak aztertze, planifikatzeko eta koordi-
natzeko.
- Erizantz Ikasketan barruan euskara beharrezko
ikasgaitzat jartzea Euskal Herri osoan.

Ageri hau euskaraz eta gaztelaniaz idatzi eta komuni-
kabideetara emana izan da bi hizkuntzotan argitara deza-
ten.

Bilbon, 1976.eko Ekainean, bere izenean eta aipaturiko
profesionalenean.

Eibarko Armeria Eskola Politeknikoan arazo larria

Bertako arazoa maiatzaren 14ean sortu zen. Istudio Bu-
ru den Ebilio jaunak maiatzaren 20ra arte elektronikako
laugarren kursoko 11 ikasle zigortu zituen. Bidegabeke-
riaz ikasleen ustetan.

Maiatzaren 17an, Eskolako patioan bildu ziren ikasleak
eta zigorturik zeuden 11 ikasleen ahoz lehengo ostiralean,
14ean, gertatuaren berri jaso zuten. Bileran horretan, gai-
nontzekoek, zigortuekin bat egiten dute.

Ikasleen batzordeak jotzen du Zuzendaritzarengana eta
hemen ez dute erantzun zehatzik jasotzen. Istudio Burua
momentu horretan kanpoan zegoela eta klaseak martxan
jartzeko, arratsaldeko seietan erantzun zehatzik jasoko zu-
tela. Ikasleek erantzun hau ontzat eman zuten. Seietan be-
rriro kontu eske jotzen dute eta Ebilio jauna kanpoan ze-
goenez, ezertxoere argitxerik ez zegoela erantzuna jaso
zuten zuzendaritzarengandik.

Asteartean, biharamunean, Zuzendaritzak zigortutako 11
ikasleei examinak, azterketak, egiteko baimenik ematen die,
baina klasetara agertu gabe, hilaren 20ra arte, jarraitzeko
aginduarekin.

Ikasleak bildurik, zigortuen egoerarekin bat egiten dute
eta berdin jokatzeari erabakitzen.

Bestalde, Ebilio jaunak ez du bere jokabidearen arrazoi-
rik eman, jendaurrean behinik behin.

Egun berean, patioan ikasleek beren haserrearen erakus-
ten dute «Ebilio kanpora» eta «Amaiak barrura» oihu egi-
naz. Zuzendariaren hurrengoak, ikasleen batzordeari agin-
du zorrotz bat ematen die: bertan klaseak martxan jartze-
ari ekiten ez bazien kurso amaitu arteko zigorra izango zu-
tela eta bidaliak izango zirela. Eta hori legeak ematen di-
tuen 22 orduko epe barruan geundelarik. Botoz, gure 11 la-
gunekin bat eginaz jarraitzea, erabaki zen. Arratsaldeko
8etan Zuzendari, Guraso Elkarte eta Ikasle Batzordearen
arteko bilera. Ordurako, Delegaziotik eskola itxita zegoen
agindua jaso zen eskolan. Examinak egiteko eta Tallerre-
ko lanak egiteko baimena ematen zuten arren. Zuzendari-
aren jokabide gogorra merio, bilerak ez du ondorio onik
sortarazten.

Asteazkenaz, ikasleak bildurik beste proposamen bat
aurkeztzen dute. Bai Parrokiak bai Udaletxeak eskainitako
lokaletan Maestria ikasten dihardutenek ofizialiaiko ikasleei
klaseak eman diezazkietela. Hori ontzat eman da, eta ho-
rrela egiten da gerora.

Eibartar ikaslea

U. E. U. - ko ekitaldiak direla eta...

ZUZENTZE BAT

Hemen berean irakurri dugu iragan asteko zenbakian,
ORTZIKEN taldearen kantaldia hitzeman dela udako eus-
kal unibersitaterako.

Pixka bat harritzen gaitu horren jakiteak, zeren ez atzo
ez herenegun ez baiterauku inork horrelakorik eskatu.

Gauzak garbi izan daitezela, jakinarazten dugu ORTZI-
KEN-en kantaldia geldirik egon beharrean aurkitzen dela
zorigaitzez uda guzian, arrazoin tekniko batzuen gatik. Alta
bertzela izaitea nahiko ginuen. Gure saila aurrera eremai-
teko ORTZIKEN entzun eta ikusi ez duten tokietan bere-
ziki.

ORTZIKEN taldea

ELGOIBARKO UDALA FORUEN ALDE OTE?

Erabaki baten inguruan

Elgoibarko Udalak foruen berriztapenari buruzko erabaki bat hartu du berriki. Erabakiaren testu osoak, beste hainbatena ez bezala, zabalkunde dexentea izan du eguneroko prentsan. Honako testu hau ez dator bat asmo berean Bergarako Udaletxeak eta beste hogeitaseik proposatu dutenarekin.

HAINBAT BEREIZKETA

Bi joeren arteko gonbaraketak zenbait espezialistaren azterketa behar eta merezi luke. Besterik ezean, eta herri mailan bederen, gure aldetik ez genuke nahi hiruzpalau puntu nabarmen agertarazi baizik:

- Hogeita zazpi udalen proposamena, behetik gorako eskari autonomo bat den artean, Elgoibarkoa, orde, Gipuzkoako Diputazioak markarazitako aukeraren ondoren eta fruitu bat da. Soka berekoa.

- Bergaran sortutako mugimenduen foru berriztapena lau probintzientzat eskatzen duen arren, Elgoibarkoak Gipuzkoarentzat baino ez du eskatzen bereziki, gainerakoentzat (ez du bi edo hiru diren argi esaten) bidea zabalik utziz.

- Hogeita zazpi udalok, fetxaz eta datoz, eskari konkretu bat (autonomi estatutoa) egiten dute. Elgoibarkoak, orde, Fragari laguntza eskatzen dio, foru berriztapen abstrakto batez ahalegin dadin: *recabando del mismo su incondicional apoyo para que llegue a ser una pronta realidad la restauración del régimen tradicional*.

Lerrokada honek, Bergarako Akordioa (1837) gogoratzen digu ezin bestez: *El Capitán General D. Baldomero Espartero recomendará con interés al Gobierno el cumplimiento de su oferta de comprometerse formalmente a proponer a las Cortes la concesión o modificación de los Fueros*. Historia berriro errepikatzen da.

- Udalen batasunak «Régimen Especial Administrativo» delakoa gutiesten du, eta zehazki arbuia: *Cualquier otra solución que pudiera establecerse mediante Regímenes Administrativos Especiales, Conciertos u otras fórmulas, ya sea mediante concesión o pacto, nunca prejuzgará o supondrá renuncia expresa o tácita al derecho del Pueblo Vasco a regirse por sus propias instituciones*.

Elgoibarkoak, aldiz, «Régimen Especial Administrativo» hori oinarritzat onartzen du, eta hortik gorako zenbait eras-kin proposatzen du: *Que decida la ampliación de la Comisión creada para el estudio del Régimen Especial Administrativo, dando entrada a una comisión representativa de los municipios*.

- Funtsean, Elgoibarko erabakiaren barruan, kontra-ean nabari bat sumatzen da. Batetik, *restauración del régimen tradicional* delakoa eskatzen bide du. Geroxeago, «Régimen Especial Administrativo» baten «instaurazioarekin» konformatuz.

Eta, agian, Elgoibarko Kontzejuak ere izan dezake zer esan bere defentsan. Hala ere, interpretazio guztien gainetik, uka ezinezko dena zera da, eskari bion arteko izpiritu desberdina.

Elgoibarko Udalari zeredozer erabakitzeke txanda iritsi zaio, eta bide errazenetik jo du, pasa-misi eginez. Ez dadila behintzat Donostian inor haserre!

Aldez aurretik, «Elgoibarko Izarra», «Gazteak» eta «On-garri» elkarteek herri mailako eskakizun bat egin zioten alkateari Bergarako udalak bezalako erabaki bat har zezan. Hala ere, elkarte hoiene eskaria udaletxean sartu zen egun berean, «eguneko ordenan» aipatzeka, plenoan bestelakoa aterata zen, eta bertanbera erabaki.

Zergatik eta zertarako horrenbeste prexa? Elgoibarko alkateak erantzun beza.

IKASKAI IZANGO OTE?

Elgoibartarrak biharamunean enteratu ziren. Eta gero gero-koak. Damuak eta haserreak. Biltzeko asmoak eta beste. Berandutxo, nonbait.

Eibarren ez bezala, Elgoibarren ezer guti mugitu da herria hauzi honetaz. Eta, ez elgoibartarrak motelagoak direlako (aitzitik!), elgoibartarrek eibartarrek baino konfiantza gehiago zutelako alkatearengan baizik. Eta, azken orduan plenoan erabaki hori aterako zen susmoa kalean zabaldu zen arren, ezein gutik sinetsi zuen alkateak horrelakorik egingo zuenik. Gazte talde murriztu bat baino ez zen batzarrera azaldu.

Erabakia erabaki, gauzak zertxobait argitu diren giroa bada, orain, Elgoibarren.

HAU DUK HAU
GEOGRAFIARIK EZ JAKITEA!
ELGOIBAR MADRIDIK
BERGARA BAINO
BERTAGO!

PASA-MISI

Beste zenbait puntu ere aipagarri izan daitezke, noski.

Kristauak, kristau hutsak

Hiru gauza dira kristauak, kristau sozialistak eta *Kristauak sozialismoaren alde* talde jakineko kristauak.

Kristauak ez dira denak sozialista. Ez dute zergatik izan. Kristau sozialista denek ez dute zergatik elkartu.

Kristauak sozialismoaren alde mugimendua beharrezkoa baldin bada, arrazoiak bi aldetatik sortzen dira. Kristau en aldetik: izan ere, kristau gutik us-teko du honez gero, sozialismoa beka-tu denik. Baina axolakaberiarik, zabar-keriarik, aurritzirik eta errezelorik franko gelditzen da. Sozialismoaren aldetik: askotan sozialismoak ez bait du asmatu, kristaudentzat interesgarri agertzen. Aitzitik, maiz kristauak alfer-alferri izutu eta ikaratu nahita beza-la ibili da.

Horregatik izan litezke beharrezko-ak *Kristauak sozialismoaren alde* tal-deak: kristauak iratzartzeko eta sozia-lismoari aurpegi berririk emateko.

Taldeok, nik uste, kristauekin bere-kin izango dituzte lehenengo proble-mak. Politika egiten dutela eta, salatu-ko dituzte. Baina salaketaok egun ez dute atzo adina bildurtzen.

Salaketa okerragoa izango da bes-tea: kristautasuna murrizten dutela. Kristautasunaren alderdi soziala baka-rrik hartzen dutela aintzakotzat. Testa-mentu Berriaren interpretazio alderdi-koia egiten dutela, etc. Salaketa ho-ri, denok dakigu, arrazoi guziarekin egiten dena da. Bakarrik: salaketa hortatik libre dagoen kristautasunik ez dago. Hori da dena. Jesukristo Jainkoa-ren Seme dela, aitortzen duenak, Tes-tamentu Berriaren oso interpretazio alderdikoia egiten du halaber. Bere alderdikeriaz ohartu ez bada, badu ohar-tzeko ordua. Ebanjelioek bere ere Je-sukristoren eta haren mezuaren inter-pretazio alderdikoia eman digute, al-derdikoirik bada. Halare, batzuek kris-tautasun *integral* baten monopolioa izan uste dute. Askok baino integrala-goia dute, izan ere, beharbada. Baina arruntasunean gelditzeak eman ohi duen unibertsaltasunez. Sozialak dira, baina beren sozialtasunak ez du seku-la forma konkretorik hartzen. Socialis-moaren forma, esate baterako. Kristau-tasun *integral* harek printzipio hutsen marfilezko dorrean distiratzten du beti, itzalik eta makarrik gabe. Hori, ordea, kristau-TASUNA da; ez haragi eta he-zurrezko kristauon eginbiderik. Hori argia da; eta argia bera bezalakoxea izan zitekeen gizonik ez dugu ikusi, oin-orrazia lur-raren gainean jartzen.

Kristautasuna murrizten ez omen du-ten horiek, kristautasuna predika die-zagukete. Baina ezin esan diezagukete, predikazio horrekin zer egin gero. Ezer egiten hasi orduko murriztu egiten bait da kristautasuna, beste edozein prin-tzipio bezalaxe. Eta, gure ustez, kris-

eta

kristau sozialistak

tautasunean printzipioak parte impor-tantea, baina oso ttipiak dira.

Kristauak sozialismoaren alde mugimenduarentzat okerrrena zera izan li-teke: indar hartzen ari dela ematen duen *Eliza hutsaren* mugimendua. Kris-tautasunak hainbeste aldiz hanka sar-tu eta eskuak zikindu dituen ez gero, sekula gehiago eskuak zikinduko ez lituzkeen Eliza bat antsiatzen da. Eli-za garbi, Eliza hutsa. Inorekin konpro-metatzten ez den Eliza... Ilusio gaiztoa eta arriskutsua iruditzen zaigu hori. Alegia, ilusio hori nondik datorren, edozeinek ikusten du. Ez dakiola berri-ro diktaturakoa gerta Elizari. Salduta aurkitzea. Beraz, zuzentasunik ez dio-gu nahi ukatu asmo horri. Guk ere ha-laxe izan behar duela, uste dugu. Eli-zak egin behar duena, ebanjelioa pre-dikatzea da. Bai. Baina Eliza ez da Se-rafinen eta Kerubinen korurik. Eliza ez da ebanjelioa bera. Ebanjelioak berak interpretazio asko du. Eliza bera Eliza asko da batera, eta Eliza batzuentzat behintzat konpromiso gabeko esisten-tziarik ez dago. Eliza perfektorearen ilu-sioa, gure ustez, Eliza mistiko bakarra-

ren ilusioa da. Eta, oker ez bagaude, heresi-historia luzetxoa du horrek ia-danik. Mundu honetako Elizak ez du Eliza mistiko perfektorea izaterik. Eliza ez saltzearen galtzea litzateke hori.

Alternatiba ez da Eliza saltzea ala Eliza galtzea. Eliza *garbi*, *huts* hori —beti ere posibleen neurrian— non eta nola gauzatu, hori da problema. Eli-za-ko zein sektoretan; jokabideak finka-tuz, nola jokatu.

Konkretoago: Elizak orain ez du Al-derdiren batekin ezkontzerik, kristau deiturako Alderdirik balitz ere. Elizak ez daduka antikomunismoaren tresna bihurtzerik, etc. Hau da, Elizak politi-ka guzien gainetik ibili behar omen du, ez edozein politikaren menpean. Hori azpimarkatzen da orain. Arrazoi. Guzi hortan, haatik, intentzio on gehiago ikusten da, errealekismo baido. Bildur gehiago, ebanjelioaren indarrak mun-dua aldarazteko ausardiarekin baino. Zer Eliza da hori, politika guzien gainetik ibiltzeko, Jesukristo itsaso gainetik bezala? Elizak burruka latza eraman zuen liberalismoarekin. Zozokeria as-ko egin zuen. Baina gauza batetan arra-zoi osoa zuen liberalismoaren kontra: Eliza ez da sakristian egoteko.

Ez dakit, baina soluzioak honelako bideren batetatik bilatu beharko dira agian, atzoko bekatuetan ez erortzeko: hierarkiak *Eliza hutsaren* erara fun-tziona beza, izan ere lehen-lehenik Eli-zari berari serbitzeko instituzioa da eta (Eliza barnerako tresna); bestalde, kristau herriak egin bitza bere auke-ra politikoak, izpiritu kristauaren eta bere konzientziaren arabera, libertate osoarekin, baina deliberoz eta konpro-miso gogoz. Orobat, predikazioa izan bedi Alderdietatik independente, eta abar. Mailak eta sailak bereziaz, hortako, non zer eta zeinek nola egin. Eli-za osoa goitik beheraino *Eliza huts eta garbi* itzultzeko ilusiorik gabe. Eta ge-ro: zeinek bere itxura. Kolore guzieta-ko kristauak. Eta ez kolore gabekoak.

Talde berezi bat sortzen dutela Eli-zaren barruan, eragotziko zaie, orobat, sozialismoaren aldeko kristauoi. Eta batasun izpiritu eklesiala urratzen du-tela. Dagoeneko garbi dago, planteamolde edo ikusmolde kontua dela ho-ri. Eliz batasun mistiko edo teologikoa batasun soziologikoa nahasten da, funtsean. Ebanjelioaren interpretazioan pluralismorik onartzen bada, pluralis-mo soziologiko hau problema ez da. Bide-bidezko ondorioa da, hain zuzen.

Eragozpenok eta antzeko beste askok ezer guti esan nahi dute *Kristauak so-zialismoaren alde* taldearen kontra. Oso ondo adierazten dutena besterik da: kristauekin izango dituzten proble-mak.

JOXE AZURMENDI

GURE ELIZAK ZERTARAKO?

«Modan» jarri dizkigute gure Elizak bai langilleek eta baita Poliziko jende horrek ere. Bolara honetan, beren arazoak erabakitzeke, Elizak hartu eta okupatzen dizkigute gure langilleek. Gehienetan, laster heldu ohi dira Polizikoak, bakean zeuden langilleak, errukirik gabe bertatik kanpora botatzeko.

Hona galdera: ongi egiña ote dago Eliz okupatze hau? Batzartu ote daitezke langilleak Eliz barruan, laneko arazoaz mintza eta erabakiak hartzeko?

Askotxok esango dizute ezetz. Aitaren egiñaz, ziotsan Frutuosak erdal-dun bati: «Onze para ver hemos nacido». Langilleak Eliz barnean zigarrua erretzen, batzuetan dehadarka eta iskanbilla bizian... Sekulan Elizara joaten ez den jendea komunista gorri gorri hoietakoak. Zer ikusi behar dugu?

Otoitzerako, elizkizunetarako eta gogarte-meditaziotarako bakarrik nahiko lukete Eliza jende batzuek. Hoientzat, Langille-Batzarrak, Eliz barruan, guztiz dira kondenagarri. Eliza, gauza sakratua eta gauza sakratuetarako da.

Beste askoren iritzi, Eliza guziena da. Justizia munduan jarri nahi duten guziak hartu behar dira, nahiz eta haien pentsaerak, guztiz kristauari dagozkionak ez izan.

Nun dago egia? Nork du arrazoi? Hauzi hau erabakitzeke, lehen, argi ditzagun puntu batzuk:

Jentil Elizak eta kristau Elizak ez dira berdiñak. Paganoen «tenploak» guztiz dira SAKRATUAK. Kristau Elizak ez dira hain sakratuak edota haurtuko nauzu esaten: Ez dira «SAKRATUAK».

Jentillentzat, paganoentzat, «Temploa» Jaungoiko-etxea zen. Jaungoikoaren etxea. Jaungoikoaren leku berezi bat. Bere izkutuko indarrekin, Jainkoa bizi zen leku bat. Misterioz betetako zulo bat; aztikeria sorginkeriaz betetakoa. Jainko indarrak gordeta daude Tenplo hoietan. Gizonak, Jainkoarekin bere harremanak eta beste munduarekin elkartu ahal izatea, Tenplo Sakratuan bakarrik iritsi ditzake. Paganoentzat mundua gauza hutsa da. Sakratua ez den zerbait, ezerreza eta mundu hau, aurrez aurre, beste munduaren aurrean, ezer ez da. Jaungoikoarekin elkartzeko aldi sakratuak eratzen dituzte eta leku eta aldi sakratu hauek berarekin dakar gizon sakratua ere: apaiza, jendeagandik alderatu eta apartatua. Apaizaren bitartez baizik ez

dezake gizonak, hainbesterañi amesten duen Jainkoaz elkartu.

Kristauak ez dute jaso izan Jaungoikoarekin elkartzeko leku berezirik. Egiaz eta izpirituz edonun Jainkoa gurtu daitekeela, erakutsi zigun Jesusek. Kristauak ez du mespretxatzen mundua. Ontzat hartzen ditu bere aurre-rapen eta kondairan zear, gizonak jasotako baliozko gauza guziak. Zerua bera ere, mundu honen jarraipena da. Kristau bakoitza gara Eliza eta templo. Gure baitan daramagun Jainkoa, inora joan gabe gurtu dezakegu. Gizon bakoitzarengan dugu Jainkoa. Gizon bakoitza da bere ordezkio. Gizona maitatzean, Jainkoa maite dut.

Kristauak ez dute jaso Jainkoarekin elkartzeko leku berezirik. Jainko indarrak arki daitezkeen tenplorik ez du jaso kristauak.

Zer dira bada kristau Elizak? «Jainko-etxea» baiño gehiago dira, «Jaungoikoaren Herriaren Elizak». «Lehen denboratan, ez zuten batzartzeko leku berezirik kristauak. Kristauen etxeak ziztuzten, Eukaristi eta Batzarrak egiteko leku. Kristau batzarrak senidetasun eta askatasunezko Batzarrak ziren. Giro gozo batean, Jainko hitza oihu egiteko eta agertzeko Batzarrak. Otoitz eta Elizkizunetarako. Liburu Santuak irakurtzeko eta Eukaristia «Elkarrekin» egiteko ziren Kristau Elizak. Elkarrekin egon, elkarrekin barka eskatu. Elkarrekin otoitz egin. Kristau sinismen-

dunen Batzar leku gozo bat dela Eliza, esango nuke.

Jainko etxe baiño gehiago, Jainko Herri-etxe behar ditugu geure Elizak. Jaungoikoarentzat etxe bat jaso eta gizonen eskuekin egindako etxe barruan, Jainko indar eta almena mugatzea, herrejekeri bat da Jainkoa norberak, bere baitan daramala jakin eta Jainko horrekin harremanak eukitzeko toki berezi, «Templo» batera joan behar dala uste izatea, sinetsi ezineko gauza da. Lur guzia betetzen duen Jainkoa, harritzko lau horma artean zokoratzea, zorakeria bat da. Isaias Igerleagan irakurri ahal izango duzu: «Jainak dio: zerua dut nere Errege-alki-tronua, eta lurra, neure oiñazpikoa. Zer leku egin ahal izango didazue nere atsedenerako? Guzia da nerea; guzi hori, nere eskuak egin zuten. Begira norengan jarriko ditudan neure begiak: apal eta umillak direnetan eta nere hitzen ikaraz, burumakurtzen dutenetan».

Kristauak ez dute Jainkoaz topo egiteko leku «SAKRATURIK»? Desakralizazio hontako garaian, dena dela «sakratu» esango nuke: neure baitan daramat Jainkoa, gizonengan dakusat Jainkoa, lur osoa betetzen du Jainkoak. Jainkoaz topo egiteko ez zait beharrezko leku berezi bat, ez dut, nahi eta nahiezko aldi sakratu bat eta hainbat gutiago bitarteko apaiz bat. Kontuz gero! Konprenizazu nere esan nahia. Ez dut ukatzen elizak beharrezko ez dituenik. Jaungoikoaz topo egiteko lekuak izanik, ez direla leku bakarrak horretarako. Jainko etxe bereziak, berarekin topo egiteko, Elizatik kanpora ere baditugula alegia; leku hoiek izan daitezke zeure familiako etxea, zeure lantegia, mendi zabala, gizon bakoitza, zeure burua. Guzia duzu Jainkoaz topo egiteko leku.

Hala eta guziz ere, Kristau Elizak beharrezkoak ditugu. Gure Elizetan elkarrekin bat egiñik, otoitz egiterakoan eta Eukaristia eskaintzerakoan agertzen dugu elkarrekiko senidetasun eta familia garela. Kristoren aginduz, elkarrekin batuta, otoitz egin behar dugula eta Eukaristi eskañi beharra; gure Elizak Jainko etxe baiño gehiago Jainko Herriaren Batzar leku direla adierazi nahi izan dizut.

Urrutitxo ihes egin dut. Hau nuen erantzun beharreko galdera: Langilleak batzartu ote daitezke Eliz barruan beren arazoak aztertu eta erabakitzeke? Hurrengoan, beharko erantzun.

AROSTEGI

ETA IGANDETAN
JOATEN DIRENAK
EZ AL DITUK
LANGILEAK?

Aritz taldeari

Egunkari bat ateratzeko goizegi dela uste dugu. Euskal kazetagitntza hel-du gabea dagoela uste dugu urrats hori emateko. Oraingoz astekari onak egitea nahikoa dugula iruditzen zaigu.

ARITZ taldeak, ordea, beste zer bait uste du. «Gero oberik izango den amets antzuan, orain eta emen, eskeintzen zaigun aukerari muzin egitea, gaur egin daitekean euskerazko egunoroko bakarrari muzin egitea da.

«Gaur, beraz, guztion artean egin dezagun gaurkoz egin dezakegun euskal egunkaria: "ERRIA", amasei orrialdeak euskeraz lituzkeana».

Egunkaria euskaraz irakurri ahal izateak poz haundia ematen digu. Hori honela gerta dadin laguntzeko prest gara. «Izan ere, nor da gaur gure Errian orain atera daitekean Euskal egunorokoari bere laguntza ukatuko dion Euskalduna?». Inor ez noski.

Euskaldun guztiok euskal egunkari bati laguntzeko prest gara. «Euskaldun guztiok izan behar dugu "Erria" egunoroko euskaldunaren sortzaile da ar-pidedun!». Hau, ordea, beste upel bateko sagardoa da.

Pierre Lafitte jaunak egin dituen bi ohar kontutan hartu beharko lituzke horretarako ARITZ taldeak.

«Euskaldun guzientzat agertzekotz beharko du ororen euskara erabili. Alde guzietarik emeki emeki idazlariek beren mintzaireia bertzeen euskalkiekin batzen duten orduan, ezin onets ginezake egunkari berria jar baledi giputz-inperialismo baten esku-makil.

«Izenaz ez dakigu zer pentsa: gure kazeta HERRIA deitzen delarik, ERRIA aldizkariaren izendatzeak ez ote du trufa aire bat?».

Euskaltzaindiaren eskuz hezur-mamitzen ari den euskara batua baztertzea ez da «gaur gure Herrian orain atera daitekeen euskal egunkari bati laguntzea». Euskalkietako idazleei atea zabalik utzi beharko zaie, noski. Baina Euskal Herri osoari begira egiten den egunkari batean euskara batuak izan behar du nagusi.

Euskal astekari zaharrena HERRIA dugu. Izen berdineko egunkari bat ez dezakegu onar. «Zazpirak bat» onartzen ez duen jendeak egin dezake hori, guk ez. Euskal Herria bitan zatitua delako eta izenak bi errejistrotan ezartzen direlako ERRIA egunkaria legearen arebera sor daiteke, baina ez gizalegez eta herri-legez.

Euskal egunkari bati laguntzeko prest gara, baina ez ERRIA egunkari-ari. Ipar aldeko anaiei trufa egiterik ez dugu onartzen.

HERRIALDE

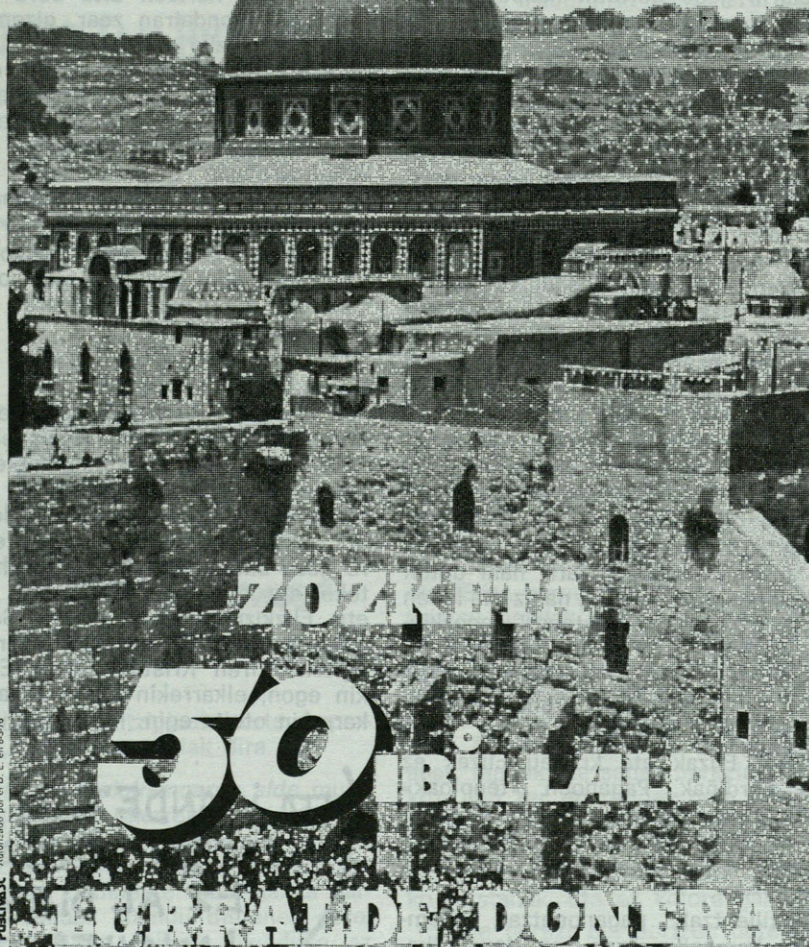
JERUSALEN

UDAZKENEAN, POLITAGOA!

Omar-mairueliza,
Arrangura-Orma,
Done Gurutze-eliza...

Toki auek guztiak ezagutu ditzakezu. Lurralde Donera eratu ditugun 50 joan-etorri-zozketan erkide bazaitugu.

Gorde txartelak eta Zozketa-egunean... adur on! Gertu ezazu argazki-tresna. Urrillean, Donosti-Aurrezki-Kutxa'k eskeintzen dizun ibilaldiaren oroigarria izan dezazun.

IBILBIDEA

LENENGO EGUNEAN: DONOSTI-JERUSALEN
Donosti'tik, Bilbo'ra, autopulmanen, Bilbo'tik, Madrid'a, egazkian, Madrid'tik Jerusalem'a, egazkian, Erroma'n, golidialdia.
2gn. 3gn. eta 4gn. egunean: JERUSALEN
Otlean, otordu ta lo, Olio-Mendi, Jotsemani, Beien, Betania, Itxas-ila, Sion-Mendi'ra ta, ikustaldiak.
5gn. eguna: JERUSALEN-TIBERIADES
Autopulmanen ibilaldia, erri ta uririk nagusienak ezagutuz.
6gn. egunean: TIBERIADES - TEL AVIV
Autopulmanen, Acre Done Ibane, Haifa ta Karmel-Mendi zear ibilaldia.
7gn. eguna: TEL AVIV
Nor bere buru jabe, Errig ezagutu.
8gn. eguna: TEL AVIV - DONOSTI
Tel Aviv'tik, Erroma, Madrid zear, Bilbo'ra egazkian eta azkenik Bilbo'tik Donosti'ra autopulmanen.

BALDINTZAK

Jorraillaren 6'tik Uztaillaren 5'a bitarte sartzen dituzun 1.000 pezeta bakoitzeko, zenbaki-txartela dagokizu eta diru sartzea egin baino lenago daukazun 10.000 pezeta bakoitzeko, beste txartela izango dezu.

50 ibilaldiak, 25 saritan sakabanatuko dira, au da, saritutako bakoitzari ibilaldi bikoitza dagokio.

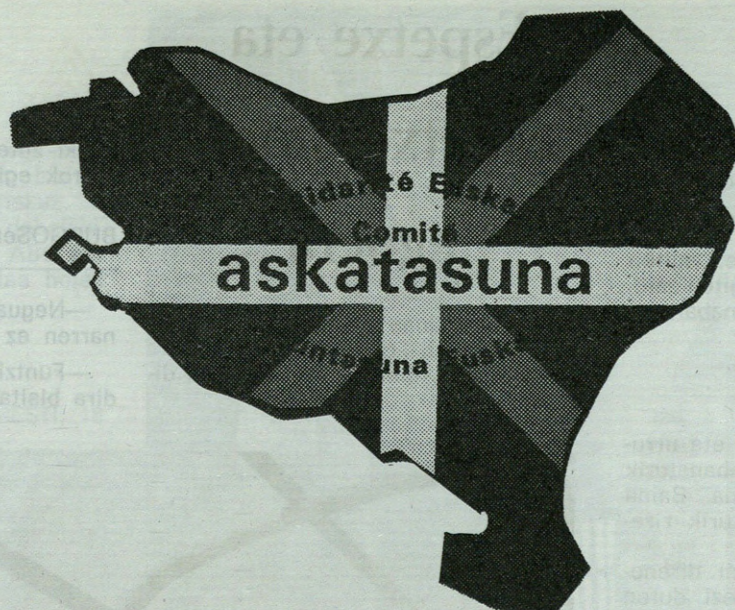
Ibilaldiaz gainera, joan-etorrieren osagarritzat, bikote bakoitzak 20.000 pezeta izango ditu.

Ibilaldiari uko egiten dion sarizatuak, ez du inolara ere ordainbiderik izango. Osagarritzat izentatuak zeuden 20.000 pezetak bakar bakarrik jasoko ditu.

Dirección Técnica: Viejas Goroa A.V.G.A.T. 230

Donosti-Aurrezki Kutxa

Juan Carlos Erregeri

Euzkadiko Amnistiaren aldeko elkarteek eragileek eta beste zenbait elkartetako ordezkariak ondoko hau hau adierazi nahi dizugu.

1.—Euskal Herriak gaur, Franco buruzagiaren 40 urtetako gobernuaren pean jasan duen gaitzaren eta gogortze bat bizi du, hau da, politiko detenituen tortura.

Gaur tortura, berebiziko gogortasun eta krudelkeriaz egiten da, zientzia metodu eta teknikaz baliatuz, izaera fisikoa eta psikikoa ondatuz, antiterrorista legediak ezarri duen 10 eguneko epearen babesean.

2.—Detenituei egiten zaizkien torturak hauek dira:

a) Joaldi eta kolpeak, tresna bereziz edo eta makilaz, porraz, kulataz, suaz, zatar bustiz... baliatuz, detenituen gorputza hematoma haundi bat egin gelditu arte. Amparo Arangoaren gertakizuna adibide jakingarria da, bai-na zoritxarrez, ez da, ez bakarria ez eta gogorrera ere.

b) Bainerako tortura: detenituen burua ur zikinetan sartzen dute, itobeharrez kordea galdu arte.

c) Ordu luzetako logalearen eta gosearen tortura, maiz postura aldrebesetan lotuta edukitzen dituztelarik.

d) Elektra korrontea da azkenaldi honetako tortura. Elektrodoak ernari alderditan eta gorputzeko beste zati sentikorretan jartzen dizkietelarik.

e) Denbora luzean zintzilik, gehienetan buruz behera; aldi berean egurtuak izan ohi dira.

f) Emakumeei biluzirik egiten zaizkie, maiz, galdera saioak.

3.—Gure herriaren nekea haundiagotzen ari da detentzioak gehituz doazen heinean. Aitzakirik txikiak dira jendea detentzeko arrazoi. Askotan haiek juzgadura iristen ez direlarik edo eta epai agintariek libre uzten dituztelarik.

Bizi dugun egoeran, detentzioek beldur giro bat sortu nahi dutela dirudi, eta ez inolako errurik bilatzea.

4.—Noiznahi disparatzeko prest dauden polizi kontrolen ugaltzeak, ondoren bezala, zenbait heriotza ekarri du.

Era berean, gure kaleak sarritan gerra ekipoz datozen indarrez hartuak dira edozein eratako ekinaldiak aitzaki.

5.—Babestutako terroristekin tzen ugaltzea: komertzioetan bonbak eta tiroak, mehatxuzko pintadak herrietan zehar, era bereko deliak eta gutunak, nahiz telefonoz nahiz korreoz. Ekintza hauek denak goren mailara iritsi dira Monteiurran, Pellejero eta Aniano, biak tiroz lurrera hilik erortzen zirelarik.

6.—Lege eta gizarteko deseguitate giroa gehitzen duten ekintza hauei batu beharrean gara legez eta hitzez fidaturik etorri diren atzerriratuen arrisku larria.

7.—Espetxeratu politikoei bizi

duten errepresio gogorketa: Estatuko gartzela desberdinetan zatiketa: Puerto Sta. Maria, Cartagena... Honela familiaren ikustaldiak eta epai laguntza zailduaz. Zigor gelak, preso komunetan ganako desberdintasunak, ikustaldietan euskara debekatzea (batzuetan gurasoei beste hizkuntzarik ez daitelarik); liburu, aldizkari, eta egunkarien debekatzea; egunero-ko ogi diren registroak eta azkenik, kondiziopeko libertateen ukatzea.

Ezarri ditugun arazoak gero eta larriago bihurtzen dute gure herriaren egoera. Guzti hau inolako askatasun demokratiko, politiko eta sozialik gabe, eta Euzkadiaren nazio arazoaren sakontze giroan ematen da.

Gartzeleratu eta atzerriratu politiko guztientzat amnistia osoa eta erabatekoari behar beharrezko deritzagu egoera honi irten bide bat emateko.

-ESPETXERATUAK

-HERBESTETUAK

-G. C. R., A. T. E.

F.A.S., P.E.N.S.

Espetxe eta espetxeratuen egoera

Estatuko presondegietan diren preso politikoak gero eta okerrago daude. Ikustera joateko urruti dira, barruko bizitza gogorra dute, batzuk besteen-gandik sakabanaturik diraute, egiten dituzten eskariei entzungor egiten zaie. HoiEI guztiei beste gertaera nabarmen hauek erantsi behar zaizkie:

GERTAERAK

1) Espetxe desberdinetan eta urrutikoetan elkarrengandik sakabanaturik edukitzea ohitura bilakatu da. Baina hori hauzia galdu eta zigorturik zirenekin egiten zen.

Orain, ordea, hauziaren zai direnekin egiten da. Zigorra merezi duten ala ez erabaki aurretik. Hauzia ikus-kizun den bitartean. Etxekoekiko harremanak zailtzen dira honela eta joan-etorriko gastuak haunditzen. Legegizonaren lana astunago eta neke-tsuago bihurtzen da, gainera, alferreko eta etengabeko atzera-aurreratan.

2) Ehundaka kilometro egin eta 20 minutuko bixita izan daiteko gehienez ere. Etxekoen eta presoaren arteko hizketaldia entzun egiten du askotan funtzionarioak; EUSKARAZ mintzatzea galerazi egiten du gainera, nahiz eta etxekoren batek erdararik jakin ez.

3) Beste presoak baino bizitza gogorragoa dute politikoek eta hauek lortzen ez dituzten mesedeak lortzen dituzte Zuzendariengandik. Politikoen gain agintea eta karguak ere badituzte behin baino gehiagotan.

4) Zuzendaritzak ez du preso politikoekin harremanik nahi. Eskatzen dutenari entzungor egiten dio. Zuzendariari egindako gutunei ez zaie erantzuten.

5) Espetxe gehienetan jana gutxi eta txarra ematen dute.

6) Noiznahi egiten dituzte zoko-miatzeak: orduari eta egokierari begiratu gabe. Presoak penatzea eta zigortzea da hau eta ez zaintzaileak bere egitekoa betetzea.

7) Hogeit egun baino gehiago eta edukitzen dituzte gelan, bakarrik, beste lagunekin harremanik gabe, patiora atera gabe, zenbait espetxetan.

8) Erraz zigortzen dira presoak, lagunekiko harremanak debekatuaz eta zigor-gelara sartuaz. Zigor-epe hoiek, gainera, gehiegi luzatzen dira.

Edozein espetxetan gertatzen den hau espetxe bakoitzean honela hezur-mamitzen da.

OCAÑAn

—20 edo 21 ordu gelan bakarrik.

—Jana hotza ematen zaie eta bakoitzari bere gelara.

—Legegizonarekiko hizketaldiak begiraleak entzuten ditu.

—Bazkalondoan ez da lo-kuluxkarik egiterik, ohean etzaterik ere ez.

—Etengabe miatuak eta zainduak dira.

eduki zuten telebista ikusten zegoela korrok egin zuelako.

BURGOSen

—Negua oso hotza eta bustia izanarren ez da berogailurik.

—Funtzionarioa tartean dela izaten dira bisitak.

—Lan egitea debekatua dute.

—Zuzendariak gordetzen ditu esku-titzak.

—Etxekoen bisitak kontrolatuak: EUSKARAZ mintzatzea debekatzen zaie eta debeku honi jaramonik egiten ez bazaio zigortua izan ohi da barrukoa.

—Egunkari eta astekariak ez dute sarrerarik: ARRIBA eta MARCA, HO-LA eta AMA edo honelakoak izan ezik. Hoiek ere murriztuta sartu ohi dira.

—ATXEGA zigor-gelan sartu zuten bazkalondoan, ohean etzan zelako.

—BASAÑEZ ere bai gelako leihotik begiratu zuelako.

—ANSOATEGI bere gelan bakarrik

—Jana berotzeko ez daiteke sukal-dea erabili ez eta beste inolako labe-txorik.

—Zuzendariak ez du elkarriketarik onartzen eta eskutitzei ere ez die erantzuten.

—Euskaldunak debekaturik dute igandeko meza entzutea.

—MUXIKA ARREGIk 2,3 eta 5 ur-teko bere haurrak ikusi nahi lituzke barruan. Hiru hilabetetik behin ikus di-tzake Legeak dioenez, baina ukatu egi-ten zaio eskubide hau.

—XABIER RUIZ APODAGari midi-

kuak agindu zion «bicileta ortopédica»n ibiltzen galerazten zaio, bizitza guztirako erren geratzeko arriskuz.

—Egunkari eta astekariaren debekua, «Diario de Burgos» izan ezik. ABC ere sartzen uzten zaie inoiz. Baina hoiak ere murrizturik.
TERUELen

—JOSE INAZIO EGAÑA ARESTI, 18

urteko mutil gaztea, bakarrik da hango preso politikoa. Hauziak zer erabakiko duenaren zai dago.

—Aldizkari bat bera ere ez zaio hartzen uzten.

—Amak ez daki erdararik. Ama-semeak ez dezakete hitzegin.

—Leher egiteraino garbi eratzen zaio espetxea.

—Preso komunaren mehatxu eta iseka artean bizi da.

CARTAGENAn

—80 egun elkar ikusi gabe zigorgelan Segoviatik ihesegindakoak.

—Etengabeko miazteak.

—Bizimodu gogorra, komuneko papera ere idatziz eskatu behar izaten da.

—Jana urri, eta, kanpotik sartzen ez dute uzten.

—Uniformez jantziak.

—Legegizonarekiko hizketaldiak entzunak.

BARCELONAn (EMAKUMEZKOAK)

—CARMEN IGLESIAS.

—Legegizonarekin hitzegin behar duen guztian larru-gorri ipintzen dute bertako moja batek eta beronen laguntzaile den beste espetxeratu batek: gorputza eta soineko jantzi guztiak miazten dizkiote. Lotsarazteko bakarrik egiten diote.

—Espetxe hau CRUZADAS deitu 8 mojek zaintzen dute. «Ama» Lekerika da buru, Careaga alkatesa ohiaren kofata. Ezin du barruan gorde espetxeratuak inkurria.

—Beste guztiengandik sakabanaturik edukitzen dituzte espetxeratuak. Carmen Iglesias bakarrik dago gaurregun.

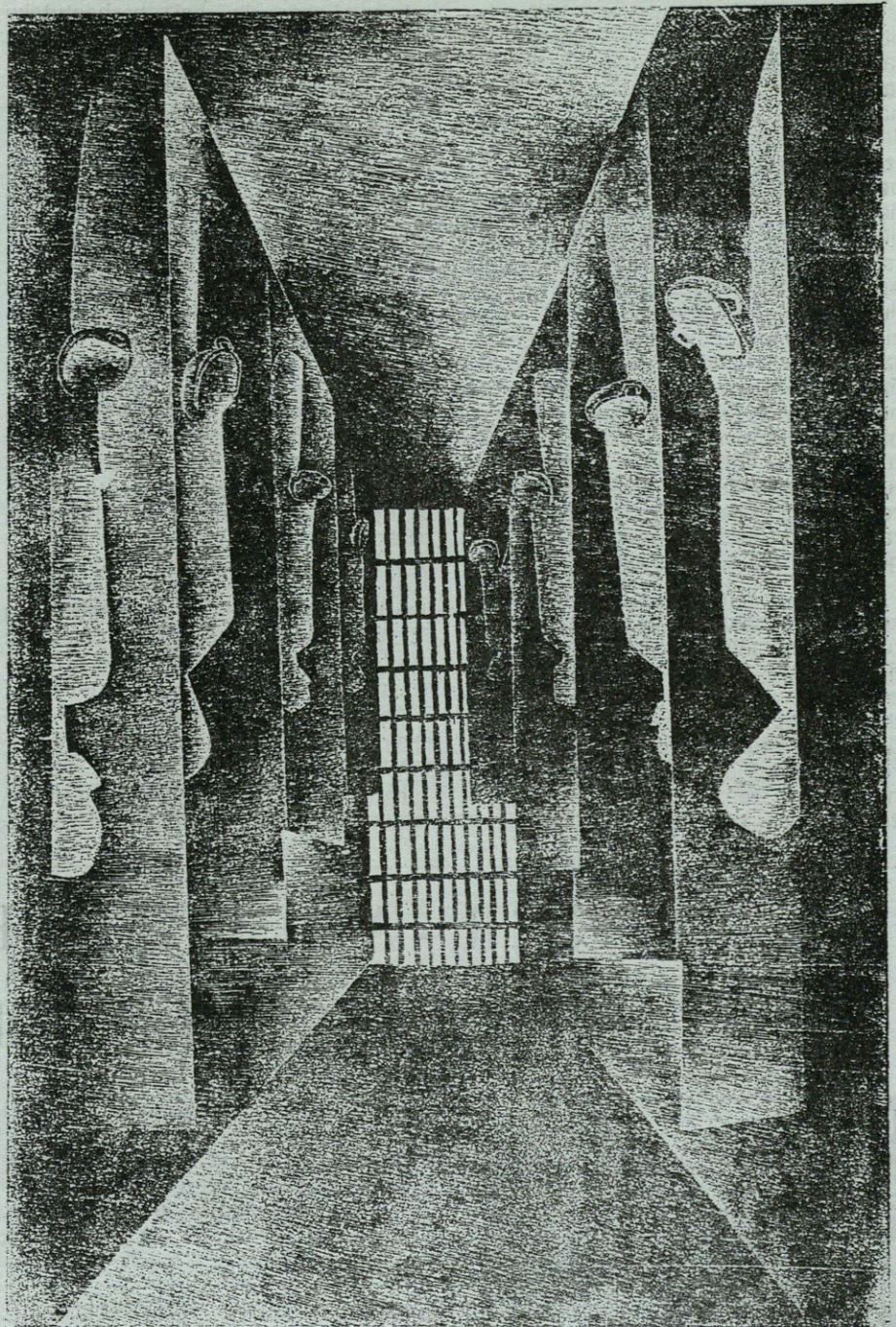
—Behin eta berriz moja hauek ken ditzatela eskatu da.

PUERTO DE SANTA MARIAn

—22 preso politiko.

—Etengabeko miaketak.

—Kanpoko norbaitekin egon behar duten aldioro larru-gorri jartzen dituzte. Baita egon ondoan ere.

—Hilean 4 bisita eta eskutitz bat bakarra. 20 minutukoak dira bisitak. Zigorgelan direnean bat bera ere ez.

—Euskaraz mintzatzea debekaturik dute. Gurasoek erdaraz ez badakite isilik egon behar izaten dute bisita garaietan.

—Funtzionarioari agurrik egiten ez badiote 5 eguneko zigorgelan sartzen dituzte.

Euskal Herriko amnisti-elkartea

Kanpotik etxeratutakoen egoeraz

Idazki hau izenpetzen dugunok Amnisti-aldeko Elkartek daramazkigunak gara eta herriari jakinerazi beharrean gaude, badaezpadako kontuak direla gobernu aldetik egiten diren eskaintzak

eta ematen diren garantiak herbeste-tuak itzul daitezen eta normalki bizi, eta berdin «caza y captura» izeneko egoeran dauden pertsonez esaten direnak.

Ajenzia EFE.k zioenez eta joan zen otsailaren 10ean eta ondorengo egunetan Espainiako Estatuaren egunkaritan zabaldu zenez, Gipuzkoako Gobernadore den Emilio Rodríguez Román Jaunak dei bat egiten zien «odol-ixurtzearen errurik ez zuten politiko herbestetuei Espainiara itzul zitezten». Eta hala zioen gero: «Prest gaude behar dituzten erraxtasun eta garantiak emateko herbestutakoei. Odol-ixurtzearen errua beren gain dutenek pentsatuko dute, noski, eta kontuan izango justiziaren menpean daudela beren ekin-tzek preskribitzen ez duten bitartean. Ez dut berriz esango aipatutako erru hoietakorik ez dutenak itzul daitezkeenik. Guk eta beren etxekoek espero ditugu. Paben, Baionan eta Hendaian ditugun konsuladuek jasoak dituzte beren instrukzioak, jende horren itzule-ra erraz dezaten». Komilla artean dagoena horrela zen hitzez-hitzez.

Berdintsu mintzatuak dira gobernu-ko beste zenbait ere. Espainiako Estatu-ko konsuladu eta enbajadetan han daude listak jarriak, herbestutakoenak eta «caza y captura» delako egoeran daudenak; eta bertako funtzionarioek diotenez, itzul daitezke beren etxetara eta Estatuaren barruan bizimodu normal bat izan dezakete, ez bait zaio-te erasten garbi beharreko errurik.

Esan behar da, bai, herbestutako beren pasaporteak ematen zaizkienean konsuladu nahiz enbajadetan, ez zaie-la esaten ezer Espainiako Estatuaren barrura sartzen direnean agintariren batengana joan behar dutenentz. Diplo-maziako agintari hauengandik ez du-tela presentatzeko agindurik jasotzen, herbestutakoen ingurukoengandik da-kigu eta hala dago ikasia Elkar-te haue-tan.

Badirudi beraz, odol-ixurtzearen errurik ez duena itzul daitekeela Esta-tu barrura gisako bizimodu baten jabe izanaz. Hori esan daiteke aurreko gu-zia ikusiz.

Jendeak uste du, gainera, konsuladu eta enbajadetan daudan lista hoietan agertzen den guzia libre gelditzen dela ordurarteko erru guzietatik eta gisako bizimodu bat has dezakeela beste he-rritarren artean.

Baina, gauza ez da horrela.

a) Ehunka dira euskaldunak odol-ixurtzearen errurik ez daukatenak eta Estatuko espetxetan luzaro daudenak eta bere garaian I Joan Karlos Erregek eman indultoz baliatu ez direnak.

Asko dira ere herbestutakoak odo-lezko errurik ez dutenak eta pasapor-tea ukatzen zaienak.

b) Bat eta bi baino gehiago dira, lehen aipatutako listetan agertzen zi-

renak eta hargatik Estatu barnera eto-rri ondoren detentatuak izan direnak eta interogatuak aurreko egintzez. Argi-bide bat emateko, Joxe Mari Matxain-ena dakargu. Hau Gipuzkoako Amnisti-aldeko elkartekoa da.

Joxe Mari Matxain Amundarain TOP haizitegiak epaitua zegoen rebeldian. Hiru urtez beheko kondena zeukan. Joxe Mari Matxain jauna TOP haizite-gira joan zen eta han erantzun zitzaion beraren haizia bukatua gelditzen zela I Joan Karlos Erregeren indultoari es-ker.

Aipatu dugun kaso honen antzeko-ek, gizonari larritasun bat kalte bat ekartzeaz gainera, Erregek emandakoa eskastu egiten dute lehenez gainera, eta Gobernu-gizonek esan eta eskaini guzia gezurtatzen dute herbestutakoei buruz.

Gipuzkoako, Bizkaiako eta Nafarroa-ko Amnisti-aldeko Elkarteen Batzorde-ek behin eta berriz jakinerazten dugu, amnistia zabal eta guzizko batek, hau da, politikazko erru guziak hartzen di-tuen amnisti batek bakarrik eman deza-keela bide, egiazko demokrazi-erakun-de batzuek sortzeko, pertsona bako-i-tzaren segurantz eta askatasuna zain-tzen direlarik.

Donostian, 1976ko ekainaren 11n.

G.C.R. - A.T.E. - F.A.S. - P.E.N.S.

SAKAMANTEKASA BAINO BELDURGARRIAGOAK

Ibarguren

«Sakramentekasen» kontu hura ez dakit egia zen ala ez. Beldur galantak pasatutakoak gara. Beren buruak «antiterrorista» deituraz bataiatuak dituzten superterrorista hauek, ordea, orain arteko marka guztiak hautsi behar di-

tuzte. Eta hori Jurramendin karlistei egindakoa kontatu gabe.

Zerbait bareturik zirelakoan gine-nean Etxabe hil zuten Arrasaten. Ge-roztik ez dira hoi en erasoak atertu. Mehatxuak telefonoz eta eskutitzez, bonba lehertzeak eta tiroak.

BIZKAIAN

1975garrengo abenduaren 27an. ZU-BIRI dendari bonba. Lehen beste bi aldi-az ametrailatua izan zen.

1976garrengo urtarrilaren 7an. WIM-PERS kafetegia hustu eratzen dute ba-rruan bonba bat jarri zutela esanaz, telefonoz norbaitek deitzen duelako.

1976garrengo Otsailean. Sestaoko guraso elkarteak hondatzen dute lehe-r-gailu bat boteaz.

Apirilaren 23an. Jesus Erezumaren etxea txikitu zuten Foruan.

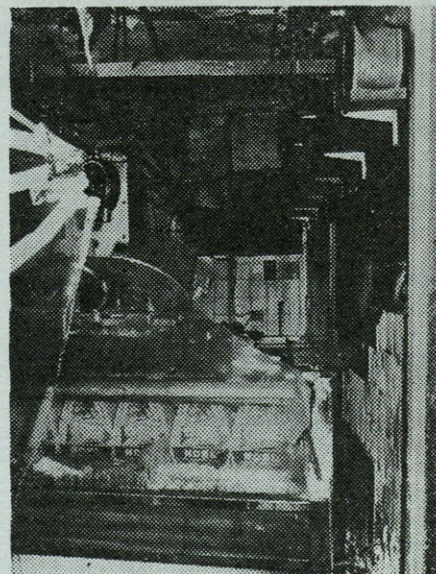
Apirilaren 24ean. Txomin Unzuken etxea txikitu zuten.

Apirilaren 23an. Mandaluniz eta Le-jarzegitarren dendari bonba jarri zie-ten.

Beste lau oker hauek ere apirilean egin zituzten: ANAYAK kafetegia ametrailatu zuten Zornotzan; GARATE-

tarrei heriotza hurbil zutela hotsegin zien telefonoz; JAKINTZA liburutenda txikitu zuten bonbaz; GAME izeneko bi denda hondatu zituzten bonbaz.

Maiatzean ere ez ziren geldirik egon. Roberto Lotinaren farmaziari 500.000

Ibarguren

peztako kaltea egin zioten. Lehen ere ametrailatu zioten. Etxea ere txikitu zioten beste batean.

Algortan PELOTARI goxotegia eta BAR TXOMIN suntsitu zituzten.

GIPUZKOAN

Orion: Juan Joxe Lertxundi legegizonari kotxea erre zioten. Antonio Kanposi ere bai. Heriotz-mehatxuak Juan Mel Salsamendi, Frantzsiko Manga, Luis Cisneros eta Joxe Etxeberriari egin zizkien.

Erreterian: Hilario Grazia Ildiardi etxeko atea erre zioten eta «la próxima con sangre» idatzi. Domingo Revillari beste horrenbeste. Drogeria Etxebesteri luna hautsi.

Eibarren: «O cierra o le vuelan» esan diote EGO-GAM kafetegiari.

Zarautzen: «Bar Mondragonesari» bonba jarri zioten. Ramon Aginaga apaizari kotxea erre.

Tolosan: IZASKUN liburudenda bonbaz txikitu eta jebeari hiltzeko mehatxua egin zioten.

Lasarten: Pedro Marañoni luna hautsi.

Donostian: Alicia Jauregiri, Roberto Perez Jauregi zenaren amari, mehatxuak. Cuadros KUTXARI luna hautsi. Baita regalos MICHELSi ere. LAGUN liburudendari beste horrenbeste. Orobat ELIZONDO dendari. AURRERA jattetxeari su eman. Juan de Olazabali ere bai. **Mehatxuak:** Ikastetxe haurtzaindegia, Antiatarrei, Andoni Elizondori, Bandres eta Esnaola legegizonei, eta abarri. Liburudenden elkarteko lehendakariari eta abarri.

ANTIGUAN

Mizto zorrotzeko liztor hauek Antiguan dute habia dirudienez. Hemen hainbat mehatxu eta triskantza inon gutxitan egingo zuten.

BAR ALAYA txikitu. BAR ETXEBERRIARI su eman. JAKINTZA ikastolari pikardiak egin. Parrokiko biltokiei su eman. IBARGUREni harategia txikitu. Galarias ONADARRETAri luna hautsi.

Antiguan jendea izuturik bizi da. Jende askok hartzen ditu mehatxuak. Maite Amilibia eta Xabier Larreari ez zaie bakean uzten. Honelatsuko abisuak askotan jasotzen dituzte:

«Javi: Haz el favor de dejar de bajar a ese Centro si no quieres que te pase algo a ti y a tu novia. A ti Maite, sabemos que tienes un familiar en Francia que a gusto mataríamos por hijo puta. Como contra él no podemos hacer nada, lo haremos contra tu padre que también es un hijo puta. Tú abandona esa casa en el plazo de un mes, si no quieres que pase algo desagradable para ti, tu marido, y agradable para nosotros. Para que veáis que es fácil entrar en una casa, os dejaremos una señal.

VIVA CRISTO REY.»

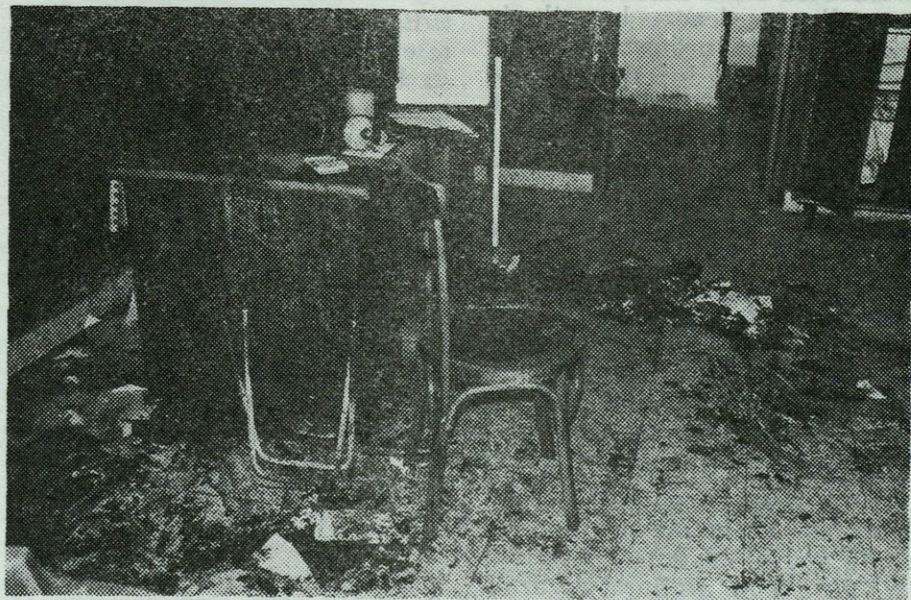
Ekainaren 12an bahitu egin nahi izan zuten Maite Amilibia.

Alaia

Irutxulo

Parrokiko biltokia

Espainiako apezpikuek eta Gobernuak berak ere behin baino gehiagotan esana dute honako hau «Condenamos el terrorismo venga de donde venga». Buruz ondo ikasia dugu esaldi hau.

Fraga Iribarne jaunak espetxe berean sartuko zituela esan zuen; eskuinekoak izan ala ezkerrekoak izan. Oraindik ez da honelakorik gertatu. Etsai zahar ezagun askok topo egingo dute elkarrekin egun horretan, honelakorik gertatzen baldin bada behintzat.

Jazinto Argia eta Joxe Maria Setien, Donostiako gotzaiek, hau xe diote:

«Jendeak gero eta gehiago uste du talde antiterroristak libre bezala edo dabilazala; eta hauen desafiopean dauden herritarrek, berriaz, zor zaien babesik ez dutela aurkitzen».

Horregatik edo aginduko zuen Frantzisko Lasak, Donostiako alkate jaunak, hertzainak (policia municipal) zaintzen jarriko zituela.

ELKARTE S.A.

Komertzianteen elkarteak honela salatzen zituen, egunkari eta astekari bidez:

«Zuzendari Agurgarria:

«Azkenaldi hontan, gure probintziako komertzio etxe sail bat eskubi muturreko zenbait talde ezagunen (G.C.R., A.T.E., F.A.S., P.E.N.S., ...), indarkeriaren ondorenak jasaten ari da: mehatxuak, kristal hausteak... Orain arte ez dugu entzun hauetako inor detentua izan denik.

«ELKARTE S.A.k, komertzianteen elkarte denez, basatikeria hauen aurkako protestarik gogorrena egin nahi du eta etorkizunari begira dugun beldurra herriaren aurrean azaldu.

«Gure ustez, mehatxuak eta bortxakeria, hitz batez terrorismoa, ez dira, ez, zai gauden demokraziara heltzeko bideak. Horregatik, dei egiten diogu autoritateari, hoi en egileak gogorik har ditzaten eta beren eginkizun maltzurregatik merezi duten lekura eramanez izan daitezen, terrorismoaren aurka gaurregungo legeak eskatzen duen arabera.

«Jokaera makur hoiekiko uko agertzeko beste abisurik beharrezko izango ez dugun itxaropenez, gure hau argitara dezazula eskatzen dizugu.

SUPERTERRORISTA HAUEN JOKABIDEA GAITZETSA

«Har ezazu gure agurrik berona».

ELKARTE S.A.ko ADMINISTRATZIO KONTSEILUAK

ANTIGUAKO BOST ELKARTEK

«Cristo Rey, A.T.E. eta antzeko zenbait taldek Antiguako lagun eta komertzianten batzuen aurkako beldur-sartzeak, mehatxuak, erasoak eta kalteak egiten ari da Antiguako hauzoan azken hilabeteotan.

MANIFESTAZIOA

Honelako basa-jendearekin ezin burutu eta hauzokoek berek egiten zuten gauetan goardia, txandan txandan, zenbait lekutan.

Esku hutsik diren gau-zainei, orde, erraz ihesegiten zaie. Erasotzat honi haserre agertzearen manifestazioa egitea erabaki zuten Antiguatarrek. Ekainaren 15ean, arratsaldeko 8etan zenizatekoa. Jendearen faltaz eta gozoz ez zen egin gabe geratu.

X P A R A
A G O T O
X M O R I R E
1º M A I T E
2º J A V I E R L A R R E
3º M O C O S O V. C. R.

Egitate zigorgarri hauek elkarrekin eta lagun batzuei bakarrik eraso badiete ere Antiguako Hauzo osoa bizi da erasopean. Lasai dabilazela dirudi, gainera: zigorren beldurrik gabe».

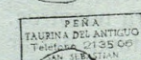
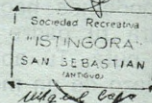
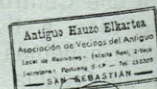
LIBURU DENDARIEN ELKARTEAK

«Errege jaun hori:

Gipuzkoako liburu-dendarien elkarteak, 1976garrengo martxoaren 12an Donostian bildurik, gutun hau bidaltzea erabaki zuen: Liburuak egiteko, argitaratzeko eta zabaltzeko jartzen diren trabak giza-eskubideen aurkakoak direla uste dugu».

Geroztik, elkartearen lehendakariari, hil egingo dutela adierazi zioten.

Kaleko pilak berehalaxe sakabanatzen zituen poliziak. Eliz aurrean iraun zuen mordoska batek gaueko hamarrak arte, erretorea eta parroikiko beste zenbait apai-zeekin batera.

Alberto Soliño

hil dute

Ekainaren 12an, goizeko hiruretan gertatu zen, Eibarren, JAI-ALAI dantzalekuaren aurrean. Hortxe bukatu ziren gau hartako dantzak, kantuak eta festak. Gizon bat erori zen lurrera zerraldo, korderik, arnasarik eta bizirik gabe. Bala batek hil zuen, Luis Carpintero Taravilla goardizibilak tira zion bala batek hil zuen.

Alberto Soliño Mazas gorputz geratu zen. Pasaiko herrian, berriz, emazte bat alarguntsa eta hiru haur umezurtz geratu dira. Alberto Soliño Pontevedrako Bouzas-Vigon jaio zen orain dela 33 urte.

Gauzak nola gertatu ziren jakin nahirik lekuko izan zirenena jo dugu.

LEKUKOAK MINTZO

«III. Eibarko kantu lehiaketa» zen. Ekainaren 11ako gauen hasi zen eta 12an, goizaldera, amaitu. Parte hartu zuten taldeen artean gurea ere izan zen. Alberto Soliñok, bateria; Mario Valdiviesok, kantua; Joakin Cordanek, organoa; Mario Alvarezek, kontrabaja eta Juan Carlos Cuestak, kitarra.

Jaialdia amaitu zenean gure tresnak eta soinugailuak furgonetan sartzen hasi ginen. Jai-Alai dantzalekuaren ondoan zegoen. Dantzalekuaren aurrean zeuden bi kotxek ez ziguten organoa pasatzeko uzten. Berebil haietako baten atea zabalik zegoela ikusirik, kantariak zentimetro batzuk aurrera eraman zuen, organoarentzat bidea irekitzeko.

Kotxearen jabeak hori ikusi zuenean haserre bizian ekin zion. Besteren kotxea mugitu zuelako eraso zion. Kantariak, arrazoiak eman zizkion eta huskeria bat zenez gero bertan behera bukatu nahi izan zuen eztabaida hura. Baina kotxearen jabeak ez zitzaion hain huskeria iruditzen eta bereari eusten zion. Kantariak, nekatutik zegoela eta uzteko bakean erantzun zion, umekeria bat zela keinuz adieraziz.

Kotxe-jabea ez zebilen goardizibil jantzi, beste edonor bezala jantzirik zebilen. Uzteko bakean esan zioenean bere harma

Emaztea eta hiru haur utzi ditu

atera zuen eta berarekin batera koartelera joateko agindu zion kantariari. Polizia zela orduan esan zion. Gauzak okertzen ari zirela eta taldeko lagunak sartu ziren tartean. Ea zer arrazoi zuen hala jartzeko esan zioten harmadunari.

Alberto Soliñok bakeak egin nahi zituen. Harma hura gorde zezala eskatu zion, okerrik gerta ez zedin, jendea dantzalekutik irteten ari bait zen. Pistolaren aurrean hartu eta berekin eraman nahi zuen halere polizia kantaria. «Fuera... fuera... fuera...» hoska hasi zen jendea orduan. Harma kargatu eta lurrari tira zion lehenengoa. Ihesi abiatu zen jendea, ikaraturik, tiro-hotsa entzun zuenean. Zenbait kotxek itxumustuan aldegin zuen, ahal zuen bezala tartetik aterata. Poliziaren ondoan kantaria, Alberto eta kitartzalea zeuden, izu-izu eginik. Harri eta zur. Mesedez, harma hura gorde zezala eskatu zion Albertok. Bienbitartean jendea etxetara agertzen hasi zen. «Asesinos, asesinos» garrasika hasi

zen jendea. Oihu haiek bere onetarik atera zuten polizia eta burutik behera jo zuen pistolaz Alberto. Eta berehalaxe tiroa bota zion bertatik-bertara. Harri eta zur geratu ginen.

Alberto, zerraldo erori zen lurrera. Begiek ikusten zutena ere ezin genuen sinetsi. Anbulantzia eskatzen genuen eztarriak urratzeko zorian. Poliziak ikaragarria egin zuela ikusirik, pistola gerrikoan gorde, eta bere kotxea eskaini zuen. Atzekaldean sartu gorputza eta «cuarto de socorro»-ra abiatu ginen.

Handik metro gutxitara, karrika estu batean ginen. Argirik luzeenak pizturik zituela genbiltzan. Goardizibilen etxeurrea zaintzen zeudenek, argi luzez eta bazterrak igurtziz genbiltzela ohartu zirenean, babestu eta harmak guri begira zituztela jarri ziren.

Kotxearen barruan ginenok argiak itzaltzeko eta nor zen azkar esateko goardizibilei garrasi egin genion, denok txikitu baino lehen. Kotxetik atera eta goardizilengana joan zen nor zen esatera eta zauritu bat zeramala adieraztera.

Handik zuzenean «cuarto socorro»-ra jo genuen. Gorputz zen iritsi ginenerako. Poliziak berak arnasa ekarri nahi izan zion ahotik, ahora arnasa emanaz. Baina alferrik zen.

Intzirika eta negarrez hasi zen polizia. Errudun eta erantzukizundun aitortu zuen bere burua. Inoiz espaketik ateratzen baldin bazen ez zuela gehiago harmarik hartuko agindu zuen. Lau putakumerengatik bekatarien orde zintzoek nozitzen omen dute deihadar egiten zuen.

ITSUMENAREN ONDORIOAK

Itsumenak ez du gauza onik ekartzen. Itsumenaren setak eta harrokeriak honelako asko egin du. Oraingoan ere gizon gazte bat hil du bere atzaparretan. Emazte gazte bat utzi du, bakar eta desanparaturik, alarguntsa. Hiru haur geratu dira umezurtz, aitarik gabe, munduan.

Harmak ez du begirik. Harmarik gabeko gizartea noizkorako ote dugu? Betor lehen bait lehen.

Hurtzaindegia Eibarren

UME - ETXE

Mogel ikastolaren inguruan

Orain dela lau urte giza-elkarte baten izenean sortutako ideia, mamituz doa azken batean, eta datorren udazkenean martxan hasiko Eibarren: hurtzaindegia.

Bertako Mogel Ikastolaren inguruan ihardungo du, eskolaurre eta O.H.O. direlakoen osagarri.

GIZA FUNTZIOA

Hurtzaindegia hau, lana egin behar duten gurasoen lagungarri izatera dator, noski, eta, ideia honetaz, 45 egunetik eskolaurre arteko haurrak hartuko ditu bere baitan, bestelako bate-re baldintzarik gabe.

Asmoa ez da, bestalde, haurrak zenbait ordutan «aparkatzea», aldez aurretik buruturiko programa baten arauera, haurren hazkuntza orokorra lantzea eta zuzpertzatzea baizik.

Hurtzaindegia goizeko 7,30etatik iluntzeko 7,30etara iraungo du zabalik, bazkal ordua barru. Arduradunak lau andereño izango dira, hau da, puerkultore bat, gaixozain bat, eta irakasle mailako bi. Horrez gainera, mediku bat ere izendatuko da, behar diren premietarako egun guztian zehar prest egongo dena. Azkenik, sukaldari bat ere bertan izango da.

Hurtzaindegiko bertako hizkuntza euskara izango da batipat, erdaraz mintzo diren familietako haurrak integrazio batetan epeka murgilaraziz.

Zentzu honetan, Mogel Ikastolaren ardurapean, eta hurtzaindegia, eskolaurre zein basikako neska-mutilen gurasoentzat, euskara ikasteko ikastaldi apropos batzu antolatuko dira datorren ikastaroan. Irakasle batek zeregin honetara propio dedikatua ihardungo du egunero eta ordu guztiz.

ARIKITZANEKO ETXEAN

Hurtzaindegia, Arratera bidean kokatua dagoen Arikitzaneko etxean muntatuko da. Unzeta familiak, oraingoz lau urtetarako eskaini du etxea, aurtengo urtariletik hasirik. Adituen ustetan, 50/60 haurrentzako lain toki bada bertan.

Haurrak hiru talde nagusitan banatuko dira. Lehen taldea, sehaskako haurrek osatuko dute, hamabosten bat inguru. Bigarren taldean, natarrazean ari direnak bilduko dira. Eta, hirugarrenean, oinez ibiltzen dakitenak, adinaren arauera beste zenbait subaldetan bereiziz.

Planteamendu honetaz, etxeak lau gela nagusi izango ditu. Bi sehaskakoentzat, eta beste bi natarrazean zein oinez ibiltzen direnentzat. Horrez gainera, jangela izango da, eta baita gela aialatu bat ere, bakarkako hainbat premietarako. Haurrek, jostailuak ezezik, komun aproposak eta beren neurrikoak izango dituzte.

Bestalde, etxeak frontoia, baratzeta eta sotano bat ere badu, euririk denarako jolaslekutzat egokituko dena.

Obrak hasiak dira, dagoeneko, eta abuzturako edo amaitzekotan.

IZENAK EMATEA

Izenak ematea Mogel Ikastolako bulegoan (J. Olabe, 1) egin ahal izango da, iluntzeko 7etatik 9etara. Bai bertara joanez gero zein telefonoz hots eginez (70.29.94). Azken epea uztailaren 25ean amaituko da.

Kostu prezioa erabat egiteka dago oraindik. Gobernari nahiz Lan Ministeritzeari hainbat subentzio eskatu zaie. Erantzunaren arauera, beharrezko kuota finkatuko da.

Dena dela, gurasoek berek erabaki beharko dute, nork bere ustetan, zenbaterainoko ordaina egin dezaketen. Sort daitezkeen premiak gainditzeko hainbat beka eta dirulaguntza lortzeko bidea bilatu beharko da. Denon artean bilatu ere, zeren azken batean, hurtzaindegia ez da zenbait gutik entrepresa gisa moldaturiko zerbait, ikastolaren inguruan eratzen den zerbizu bat gehiago baino, gurasoen ardurapean eta berauen eskutan jartzen dena.

Haurren izenak eman-ala, batzorde eragileak guraso zerrenda bilduz joango da, eta, garai onez, batzarre bat egingo, zuzendaritza hautatu ahal izateko.

Hurtzaindegiko barne araudiak dienez (duela lau urte burutua), bederatzi lagunek osatuko dute Zuzendaritza Nagusia. Hiru gurasok, hiru eragilek, hurtzaindegiko Zuzendariak, sorrerako giza-elkarteko batek eta «Asistentia Social» delako batek. Bederatzi hauen artean erabakiko dira gero, lehendakari, lehendakari-ordeko, idazkari, diruzain eta mahaikoen karguak.

1972garren urteaz geroztik lanean ari da batzorde bat. Pasai Donibane, Antzio, San Pedro, Lezo, Trintxerpe, Alza eta Intxaurrendoko ikastolak batzorde bat sortu zuten bailarako ikastolci erantzuteko. Ikastola bakoitzak bi ordezkari aukeratu zituen.

Asmo haundi eta zailek lan haundia eskatzen dute eta batzorde honek ere izan du atzaparrak bete lan. *Pasaia Lizeoa* alkateak eskaintako lur-sail batean zituen esperantzak hasera batean. 5.464 metro kuadroko saila eman zien Pasaia hiruko haurzotako ikastolei. Bide batez 880 neska-mutikorentzat ikastetxe bat eraikitzeke baimena eskatzen zion gobernuari. 1972.eko ekainaren 19an hartutako erabakia zen.

Bailara batean ikastola bat edo beste edozer gauza egin nahi denean, haur edo herri bakoitzak bere aldera tira ohi du. Bidean bidegurutze askorekin topo egin ohi da. Zein bide hartu ezin erabakirik geratu ziren bailara honetan ere. Elkarrekin biltzeari uzte-raino hoztu ziren.

Hala ezin zitekeela jarraitu eta, berriro 1975garren urtearen haseran biltzea erabaki zuten. Herrera, Altza eta Intxaurrendok aparte geratzea erabaki zuten. Pasai Donibane, Antziok, San Pedrok, Lezok eta Trintxerpek aurrera jotzea erabaki zuten.

Pasaia Lizeoa aurrera ateratzeko GAZTELUTXO elkarteak sortu zuten. Ikastetxe berria egin eta horretarako behar zen dirua eskuratzea zen Elkar-te honen helburua.

IKASTETXE BERRIA

Udaletxeak eskaintzen zuen lurra egokia zen ala ez aztertu zuten, lehenik, J. Xabier Uranga eta Emilio Txinarrak arkitektuek. Ez zela egokia erabaki zuten: metro gutxiegi zituen batetik; bestetik, berriz, 13.000.000 peztan beharko ziren lurra itxuraz jartzen.

Han eta hemen ibili ondoren Gaztelutxo baserriko 23.000 metro kuadro lur erosi ziren Pasai Donibaneko hilerri edo kanposantu ondoan.

720-960 ume hartuko dituen E.G.B.ko ikastetxea hor egingo da. 1977/78garren ikastarorako martxan jartzeko asmoak badira. 47.000.000 peztan beharko

EUSKAL LIZEOA PASAIAN

dira hori martxan jartzeko. 35 milioi aterako dira Aurrezki Kutxa edo Diru-etxeren batetik. 10 milioiko kapital soziala jarri beharko da eta bi milioiko diru laguntza lortu beharko da, gainera, 47 milioiak osatzeko.

Eskolaurrekoentzat herri edo hauzoko bakoitzean gelak izango dira. Donibanen, 79 haur; Antzian, 88; Lezon, 71; San Pedron, 48; Trintxerpen 45 dituzte gaurregun. 3tik 6 urte bitartekoak, beraz, 331 dituzte orain. E.G.B. egiten, berriz, 471 neska-mutiko badituzte.

Pasaia Lizeo ikastetxea 617 haur eta 20 gelek zabalduko da 1977/78garren ikastaroan. 1982/83 ikastarorako 857 haur ariko dira 24 gelatan E.G.B. egiten.

Hona kolpe batez ikusten den agiri:

	1975/6	1976/7	1977/8	1978/9	1979/0	1980/1	1981/2	1982/3
	Ik.Um.	Ik.Um.	Ik.Um.	Ik.Um.	Ik.Um.	Ik.Um.	Ik.Um.	Ik.Um.
1 en EGB	86	3- 99	3- 107	3- 125	4- 110	3- 110	3- 110	3- 110
2 en EGB	83	2- 86	3- 99	3- 107	3- 125	4- 110	3- 110	3- 110
3 en EGB	72	2- 83	3- 86	3- 99	3- 107	3- 125	4- 110	3- 110
4 en EGB	69	2- 72	2- 83	3- 86	3- 99	3- 107	3- 125	3- 110
5 en EGB	53	2- 69	2- 72	2- 83	3- 86	3- 99	3- 107	3- 125
6 en EGB	48	2- 53	2- 69	2- 72	2- 83	3- 86	3- 99	3- 107
7 en EGB	39	1- 48	2- 53	2- 69	2- 72	2- 83	3- 86	3- 99
8 en EGB	21	1- 39	1- 48	2- 53	2- 69	2- 72	2- 83	3- 86
Denera	471	15- 249	18- 617	20- 694	22- 751	23- 792	24- 830	24- 857

HEZIERA

Ikastola bai, baina nolako ikastola? Nolako heziera emango duen ikastola? Tirabira eta eztabaida asko sortu ohi da kezka horren inguruan. Xehetasun guztiak ez dago erabakitzerik, noski. Baina nora iritsi nahi den erabaki daiteke. Helburua garbi erabaki daiteke.

Bizitzarako gertutzen eta bizimodurako hezitzen ez duen ikastolarik ez dute nahi Pasaia Lizeoan. Herriak sor-

tua da ikastola, herri horri erantzun behar dio beraz. Haurra bere ingurua ezagutzeko eta kritikatzeko gai egin behar du ikastolak. Bere bizitzako gorabehera eta ezinetan borroka egiteko gai egin behar du. Euskal senaz erantzuteko gai egin behar du. Adimena, bihotza, gizartekoitasuna, kultur eta politik alderdiak landu behar dizkio haurrari horretarako.

Egiaren eta zuzenaren bila jarriko ditu haurrak ikastolan hartzen duten hezierak. Baina horretarako arrazoitzen eta kritikatzaren irakatsi behar zaie. Umeen interes eta beharrei moldatua eta bizitzan txertatua izango da heziera. Haur bakoitzari bere bidea egiten beharrei berak erantzuten lagunduko zaio. Lehiaketarako ez, elkar-lanerako baizik gertatu behar dira haurrak.

Helburu hau gogoan delarik landuko da haurraren erlijio alderdia ere gurasoen iritzia eta erabakia onartuaz.

Heziera elkar-lana izan dadin Pedagogi-batzorde bat sortuko da. Irakasleek eskaintzen dituzten heziera-bideak aztertu eta onartu edo baztertuko ditu batzorde honek ikastaroaren haseran. Pedagogia bideetan gurasoak eta irakasleak argitzeko ardura izango du. Gai honetan sortzen diren eztabaidetan bere iritzia emango du.

Esan beharrik ez da, noski, heziera euskaraz emango dela.

ANDOAINGO IKASTOLA - BATZORDEA

Herritarrei ikastolaz mintzo

San Joan festak direla eta Batzordeak ikastolaren xede eta asmoen berri eman nahi izan die andoaindarrei. LARRAMENDI ikastolaren kultur ekintza bikainean herritar guztiok parte har dezatela nahi du.

● Historia apur bat.

● Guztiok badakizuen, hasera hartan, 1964. urtean, parrokiako katekesi bezala sortu zen Ikastola hau. Lehen pausoak kale Nagusiko 28garrenean eman zituen, Juana Bautista Alkain Iza-girrek testamentuan agertu zuen borondatea beteaz. (G. B.) Eskerrak zor dizkiogu andre honi, behin baino gehiagotan egin dugun bezala; gaurkoan idazki hontaz baliatu nahi dugu esker hori berritzeko. Ikastola zabaldu zenean 62 ume hasi ziren ikasten, ondoan bi andereño zituztelarik. Gerora, guraso talde batek asmorik ederrenaz sortu zuen «Academia Leizar S. A.-k», Agustín de Leiza kaleko 9garrenean dagoen etxapea utzi zion Ikastolari. Oraindik ere leku hontaz ederki baliatzen da Ikastola.

Zenbait istilu eta gora behera desberdin eta min ezagutu ondoan, lehen irakaskuntza maila emateko eskua eman zitzaion Ikastolari 1970. uztailaren 9an; geroztik, Hezketa lege Orokorrean sartu diren berrikuntzei esker, «COLEGIO DE EDUCACION GENERAL BASICA PADRE MANUEL DE LARRAMENDI» izenaz, E.G.B.-ko zortzi urteak emateko eskubidea iritsi zuen 1975. abuztuaren 25ean. Horiek horrela, diru laguntza ofiziala ere badu. Aurrean, 1975/76 ikasturroan, 567 neska-mutilek ikasi dute gure Ikastolan, 185 katekesian, eta 382ek E.G.B.-an. Denen gidari 19 irakasle.

● Jendearen iritzia.

● Esanak esan, pozik da jendea

Ikastolak hartu duen martxa eta abiadaz; pozik, 1976/77 ikasturorako ehundik gora haurrek izena eman dutelako; pozik, andereño eta irakasleak lanari gogoz lotu zaizkielako, umeek nota onak atera dituztelako, Ikastolara gogoz joaten direlako, gure hizkuntza eta kulturaren alde egiten duten lana ingurumari guztian begi onez ikusten delako; azkenik, poz haundia gure bihotzetan, gurasoak pozik ikusten direlako, Ikastola eta gurasoen arteko harremanak onak direlako, eta, besterik, gabe, Ikastolak bere egiteko guztiek zuzen eta egoki daramatzalako. Arrazoi guzti hoiek ikus ondoan, gure ustez, Ikastola sozial maila guztietan beharrezkotzat jo beharko litzateke..

● Erakundeen erantzuna.

● Ikastolak kanpora begira dituen harremanei dagokienez, Hezketa eta Zientzia Ministergoak gurekin izan duen jokabidea, oro har, pozik gara. Halaz guztiz ere, gure Ikastola Urnietakoaz batu egin nahi izan genuenean, gauzak zuzenez beste irten zitzaizkigun, ez baitzuen onartu bion batasuna. Ez usteko hori gertatu ondoan, kalteak haundiak zirelakoan, berriro ere Ministergora jo genuen. Donostiako Gotzaitegiari ere eskerrak zor dizkiogu, huseria baten ordezkari Gazteluko erretoretxea utzi baitugu, hartaz maizter gisa balia gaitzen. Zuriketak eta konponketak egin ondoan, opor eta jaiegunetan atsedean pixka bat hartzeko leku aparta dateke guraso eta ikasleentzat.

● Herriko Etxearen jokabidea.

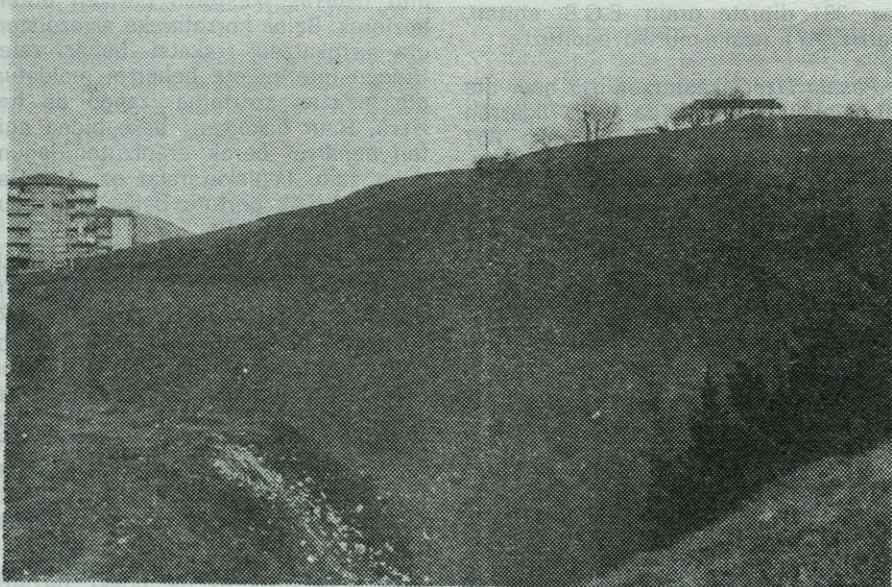
● Aitzitik, besterik esango dugu Bizitza Ministergoa eta Herriko Etxeaz izan ditugun harremanez. Poligono 35 delakoan, 10.000 m² Ikastola berria jasotzeko asmotan ginen. Usteak ustel atera zaizkigu. Bizitza Ministergoak ez baitu gure eskaria onartu. Berriro ere Ministergora jo dugu. Herriko Etxeari dagokionez, hauxe esan behar da: Nagusi kaleko 28garrenean genuen haurtzaindegia lekuz aldaerazi zitzaigula. Kaltea gogotik etorri zitzaigun hortik. Kalte hoiek ordain diezazkigutela nahi genuen, ez besterik. Herriko Etxea, ofizialki, isil eta mutu geratu da. Hori dela eta, Ikastolaren eskubideei eta beharrei eutsi nahiez, hauzitara jo beharrean aurkituko gara, agian.

● Premiarik nagusienak.

● Ikastolak dituen arazorik larrienak ekonomik-materialei dagozkienak dira. Gastatzen den adina ez da biltzen alde batetik, eta, bestetik, edifizio berri baten premia gorrian gara. Hala ere esan nahi dizuegu, Ikastola berria, edifizio eta gela berriak eta besteak kontutan ditugularik ere, are garrantzi haundiagoa dutela irakasleen balioak eta jatortasunak, barruan bizi den bako eta ikas giro bikainak. Ikastola barruan eta inguruan hain nabarmena den poza eta seriotasuna, eta guk guztiok batera gauzak hobeto konpontzeko dugun borondate beroa da hemen haurrek beharrezkoenik dutena. Etxan haurren nortasuna gurasoen amodioak eta onginaliak, eta ez jostailuk ez bestek, hornitzen eta sendotzen duten bezala.

● Itxeropenez beterik.

● Egia esan, inoiz baino harroago eta konfidantzaz beteago gaituzue Ikastolaren geroaz. Ikastolak dituen arazak, herritar guztion laguntzaz aise gaindituko ditugula uste dugu. Laster etorriko diren Andoingo gizon emakumeen hizkuntzaren, kulturaren eta izaeraren onerako izan dadila.

Hementxe egin nahi genuke berria

IPAR EUSKAL HERRIA

LASTER OINEZKARIEN KARRIKAK BAIONAN...

Ez da oinezkarien karrika edo kale eskasik Donostian, Bilbon edo Irunan. Eta hego aldeko beste hanbat herri-hiritan. Zergatik hori? Jendea nasaiki dabilalako dendaz josiak dauden kale horitan eta ondorioz, beribildunak ez direlako hanbat ausartzen, haizu delarik ere, horrelako jendarte baten artera sartzera.

Ez dugu segur horrelako kale giro-rik ipar euskal herri-hiritan, non ez den urtean behin egiten diren komertzio-ko hamabostaldietan. Eta orduan ere nahiko lan. Eta hori, ipar alde honetan laneko orduetaz kanpo kalean ibiltzeko girorik ez dagoelako, gehienbat.

Baionako herriko etxeak, nahi luke kale-giro-bero hori nonbaitik sortu. Ez da segur komertzialetxe eskasik parte zaharrean. Kalek-kale dabilan jendea ere, hemen dabilak gehienik. Horra zergatik, erabaki duen herriko etxeak, parte zaharreko bi kaleen osoki eraberritzea. Beribil edo autodunei erabat debekatuak izanen dira Victor Hugo eta Port-Neuf karrikak. Zerbitzuko auto eta kaminuak ibiltzen ahalko dira bakarrik, eta hauek ere, goizetan holako ordutik halako ordura arte. Oinezkaria izanen da beraz karrika horietako errege ta erregina. Haur, gazte, adineko eta zahar, ibiltzen ahalko dira, bi eta lau errotadunen arrenkurarik gabe. Lasai-ki! Hanbat hobe hauentzat.

Gisa berean moldatuko eta edertuko dira beste karrika batzu. Geroago. Denbora berean, herriko etxea, parte zaharreko bizitegien zaharberritzeko, indar berezi bat egiteko xedetan dabil. Hau ere sailka, zati bat aldi. Helburua, jende gaztea, beraz bizia, bizitasuna ematen duen jendea hiri zahar-reen kokaraztea, geldiaraztea.

Erran gabe doa, horrelako aldakuntza bat, ez dela egun batez, ez eta urte batez ere, egiten. Zeren ortaratzeko, ez baitira bakarrik karrikak eta etxe-barneak aldatu behar. Karrikako bizi bat ere sortu behar baita, beraz gogoak ere aldatu behar baitira. Eta dudarik gabe, beti bezala, gogo-aldakuntza hau izanen da lortzeko zailena.

FUSKAL ESPARTINAK IPAR AMERIKARA ABIAN...

Lehen aldia eta, Akitaniako komertzialdegiek, Baionakoa barne, eta Biarnoko ofizioen arteko elkargoak, elkar-lan berezi bati abiada ematen diotela. Eta elkarlan hori, hauxe da: lekuko lanuzta edo produkto batzuen ipar amerikako merkatura sartzea. Horrelaxe zaizkigu euskal espartinak, hala nola «Nevada» Behobiakoa eta «Maitetxu» Bokalekoa, amerikanoen oinei buruz abiatu. Eta diotenez, sobera buruhaus-terik gabe, saltzen omen dira. Gure en-presa edo lanetxe Hinek beren geroa elkarlanean nagusiatuko dute.

BAIONAKO FERIAK BURURATU DIRA...

Ekaina honen bostetik hamabosta

arte iraun dute Baionako Feriek. Bosgarren aldia da egiten direla komertzio-ko erakusketa horiek eta aldi bakoi-tzean erakusle gehiago agertzen da ferialekuan. Aldi bakoitz ere, antolatzaileek gehiago komertzianti eza eman beharrean aurkitzen dira, leku eskasez! Aurten ehun bat komertzialetxe gertatu omen da kasu horretan. Dudarik ez da, horrelako interesa hartzen ari duen komertzio-agerraldi bati, luza gabe, beste agerleku egokiago bat eman beharko zaiola.

Erran dezagun bestalde, aurten ez bada ere euskal kulturaren egunik mol-datu, antolatzaileek Baionako Ikastola-ri agerleku bat urrik eman diotela. Egi-tate hau ez da gutiestekoa.

AUTOBUSEN GIDARIAK ETA FAMILIETAKO LANGILEAK GREBAN

Baionatik, Biarritze, Donibane Lohi-zune eta Hendaiara dabilzan autobu-sen gidariak joan den astean egun pa-re batez greban edo oporraldian egon zaizkigu, beren laneko baldintzak eta hilabete-sariak hobetu beharrez. Beren zuzendaritzarekin laster hautsi mausti batetara heldu dira eta berriz lanari lotu.

Bestalde, lehen aldia da, Baiona al-deko familien laguntzen dabilzan emazte ta neskak grebari lotzen direla, beren eskarien erdiesteko gogoz. Eta hori CFDT-ko sindikatoaren laguntzare-kin. Hauen eskariak ere, hilabete sa-rienak eta laneko baldintzenak dira. Burrukabide horri lotu direlaketz, be-ren lana galtzeko arriskuan omen dira. Gauden beraz behar edo zai.

MILITAR AGERRALDIAK GURE HERRIETAN

Hilabete hontan jadanik, hiruzpalau aldiz egin dira militar zeremoniak gu-re herrietan. Azkenik Hazparne eta Do-nibane Garazin. Ba dirudi edozein kau-sa edo aitzaki aski zaiotela harmada-ko buruzagi eta lekuko alkateei horre-lako militar agerraldi batzuen munta-tzeko. Gazte lerdan, soineko eder eta harma dirdiratsu horik ba dute segur eragin gure herritako jendea baitan. Eta gure gobernariak hori arras ongi dakite.

Pariseko ministroen noizbehinkako bisitañoen gisara, militar agerraldi hauek ere helburu berdina dutela du-darik ez da: frantse estatuaren presen-tzia beti bezain indartsuki ipar Euskal-Herrian dagoela agertzea lekuko jende gehienari eta euskadizale agertzen den gutiari «hanbat gaixto...» bere segida-rekin sendiaraztea!

Gure herritako jendea ere, ordea, emeki bada emeki, argitzen ari da. Eta gero ta gehiagok dute ikusten ari, Eu-ropatik kanpoko koloniak berengain jarri diren bezala, bihar Europa barne-ko herri zapalduak ere beren geroaren jabe eginen direla.

BIARRITZEN HARMA GORDAGI BAT...

Baionako hauitegiak eskaturik, Baio-

nako jandarmek edo harmadunek An-dre Leblanc, 39 urteko gizona, porno-grafiazko agerkariak argitaratzen di-tuen argitaldarien buru dena, preso altxatu dute. Zergatik, ote? Bere bule-goari hurbil, zolape batean egin gordag-ian aurkitu baitiozkate dinamita eta zartagailu multxo bat, amerikar kara-bina batekin.

Nolaz ez pentsa berehala, Kristoren gerrilero daitzen diren eskubitar mu-turkariak eskuko gizona dela arrasta-tua izan den? Haien idurikoak ere bai-tira, zorigaitzez, ipar Euskal-Herrian ere!

IKASTOLEN EGUNA UZTARITZEN...

Ekain honen hamairuan iragan da Ikastolen eguna Uztaritzeko Kiroleta pilotaleku estalian. Egun osoa, eguzki bero bat lagun, ederki joan da. Karia horretara, jende oste bat ibili da, ge-hiena euskal kultur oldearen baitan mugitzen dena.

Arratsaldeko agerraldiaz bi ho hitz bakarrik. Bertsolariaren saio aldi bat egin da, baina horrelako besta edo jai-egunetan gertatzen den bezala, jende gehiena lasaiki hizketan, eleka, ari den bitartean, bertsolariak ari dira beren abotsa ezin entzun-araziz. Orduan, horrelako egunetarako, ez liteke gehiago bertsolaririk gomiatu behar, inork ez dituelako entzuten ahal ongi. Giroaren-tzat hobe da kasu horretan, kantari berri orkestradun zenbait ekar araztea. Ez da egun segur eskasik ipar Euskal-Herrian.

IPAR ALDEKO KANTARI BERRIEK ERE HEGO ALDERA JOAN NAHI...

Kantuaren munduan gertatzen dena da, beren lekua zenbait urte hontan egin dutenek eta beren aipamena Euskal-Herri osora zabaldua, ez dute-la kantari berriei hanbat pentsatzen. Hauen plazaratzeko eta jendeari ezagutarazteko molderik hoberena, dudar-rik gabe, kantari ezagunenek kantaldietarako hauen proposatzea liteke.

Ipar alde hontan ez da kantari berri eskasik. Hor ditugu Erramuzpe-Berte-rrerxe bikotea. Eiherabide anaiak biko-tea. Tilia neska ikasle gaztea, Errobi taldea Duhalde eta Ducau-k moldatua beren orkestrarekin, bai eta Gazton Jo-ku, hau ere bere orkestrarekin ari de-na. Hor oraino odol berri xuberotar hi-rukotea, Zedarrri bi ahizpak, eta beste zenbait ahanzten duket beharbada.

Hauek denak guti edo aski, kantaldiz kantaldi ibiliak dira. Egia da ez di-rela hamar bat urte hontan kantuz ari direnen heinera helduak denak, baina ez da arrazoin bat kantaldien munta-tzaileek kantari ezagunen artean hauen ez sartzeko. Eta, gazte haueta-rik zenbaiti entzun diotan bezala, pla-zaratzeko bide bat ona liteke ere, he-go aldeko kantaldietara hauetarik zenbaiten deitzea. Hortarako askiko li-teke Zabal liburutegira daitzea kantari berri hauekin hitzartzeko.

GEXAN LANTZIRI

arrasate

IKASTOLAREN ALDEKO TABERNA

Beste herri batzuetan egin ohi den bezalaxe, gurean ere zabaldu berri da honelako bat. Arrasate erdi erdian da dukagun etxe bateko garajea, «Mai-xor» delako etxeokoa alegia, kokatu dute tabernan hau. Baten batek edukitako ideia hamaika lagunek eraman dute praktikara eta San Juanetarako gerturik utzi da aretoa. Herriko talde edo kuadrilla gehienok eskaini dute laguntza eta, esan digutenez, zerbitzu arazoa, oraingoz, Abuztu arte dago konpondurik. Hurrengo batetan, gauza martxa osoan egonen denean, emanen ditugu gainontzeko xehetasunak. Gaur, bakarrrik, lan eder honetan parte hartuko duten guztioi gure txalorik beroenak, gizarte petral honetako ofizialtasunik gabeko erakunde batenak batera.

INGURUETAKO BASERRITARRENTZAT

Udal Etxeak jakin erazi digunez orain arteko feri tokia aldatuak izan da. Due-la egun batzu arte lehengo merkaturaren lekuan egin bada ere, hemendik aurrera trenaren geltoki ondoko terrenotara eraman da asteroko erakusketa hau.

Oraingoz, erakusketa honek makinari eta tresnen mailak beteko ditu, abelkuntzari eta gainontzeko abereei dago-kienez Mataderi ondoan jarriko baita tokia.

BATZU

—Bere eginbeharrak utzi berri dituen alkatea, Pedro Basterretxea hain zuzen, herriko seme ordea, hijo adoptivo alegia, izendatzeko hartu du erabakia Udal Etxeko gaurko batzordeak.

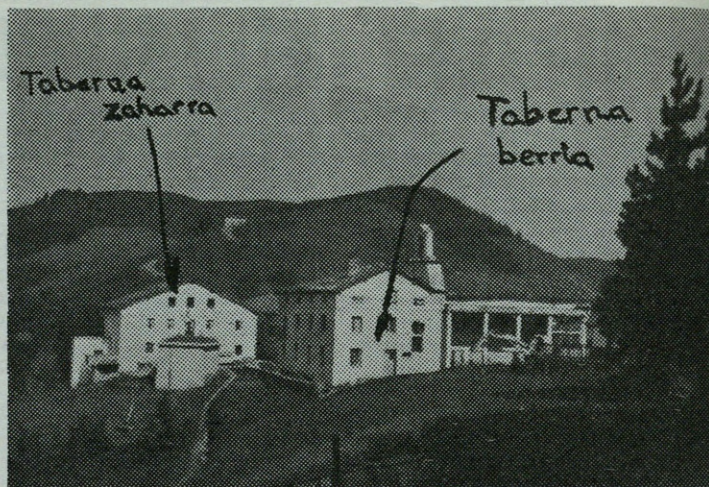
—Uztailaren biau, ziur asko, Udal Etxeko Unibertsitatearen gaineko mahai borobil bat eratuko da gure herrian. Oraingoz ez dago ezer finkaturik baina lana bide horretatik doa. Beharbada, derro hau argitaratu orduko berria jakinik eta hedaturik izanen da.

—Txori gaizto batek esan digunez, feri lekua herri erditik kendu badute ere arrazoi batengatik izan da: bertan iturri handi bat ezarri delako. Hau entzutean kezka batek harrapatu gaitu: egin ote daiteke urik gabeko iturririk Ala, gelditzen zaigun apurraz hornituko ote da? Auskalo!

—Z. A-ren 692 zenbakian «Alkateak Euskaltzaindiaz arduraturik» artikulua irakurri izan dugu. Poztu gaitu berriak, honelakoak pozgarriak baitira. Eta, gertaera ez da bakarrik beste Udalendako ereduia izan behar, baita ekintza ere bai-zik. Beraz, guri gustatuko litzaigukeen puntua hau da: gure Udal Etxea ekin-tzan eredugarri izatea.

MENDIAGA

A Z K O I T I A

ZER GERTATU DA MADARIAGAKO ELIZETXEAREKIN?

Azkoitiko hauzo den Magariagara joaten bazara, elizetxean obra batzuk ari direla laster konturatuko zara. Zer doa hemen? Taberna bat ari dira moldatzen. Nolatan taberna bat? Ez al da hau elizaren etxe bat? Ez al zen elizetxe hau bailadako gazteriaren biltoki bihurtu?

Galderak bata bestearen atzetik zetozkigun burura eta erantzunaren bila abiatzea merezi zuela pentsatu genuen. Han eta hemen jaso dugu erantzuna. Behar bada, ez da erantzun osoa izango. Dena-dela, jakin dugunez, gertaerak honelatsu izan ziren. eta herriari agertzea egokia eta beharrezkoa dela iruditu zaigu.

Denok dakigunez, orain hilabete batzuk, bi apaiz gazte etorri ziren gure bailadara bertako gaztelariak ardura-tzeko asmoz. Ardura hau nolabait bide-ratzeko, biltoki bila hasi ziren, batez ere, gazte taldeekin konbibentziak egi-teko gogoz.

Madariagako elizetxearen berri izan zuten. Hutsik zegoen, libre. Eliz-barrutiaren etxea zenez, Donostiako gotzaiaren-gana jo zuten beren asmoak azal-duz. Setien gotzaiaren eta herriko erre-toraren oniritzia eta baimena jaso zu-ten, eta Madariagako apaizak ez zuten bere aldetik oztopotik agertu. Honela, elizetxe hura gazteriaren biltoki izango zela erabaki zen.

Lehenengo konbibentzia gertatu zuten eta giltza bila Madariagako apaizaren-gana jo zuten. Honek, «goiko ordena» batzuen izenean, ezt zien giltzarik eman nahi. Gauzak honela, Donosti-tik bikario jaunak etorri beharra izan zuen lehen harturiko erabakia errespe-ta araztea eta apaiz gazteek giltzak es-kuira zituzten. Zerk bultzatu ote zuen Madariagako apaiza giltzarik ez emate-ra, emandako hitza eta gotzaiaren iri-tziaren aurka joanaz?

Lehenengo konbibentziara joan ziren gazteek diotenez, Madariagako baserri-tarrek harrera hotz xamarra egin zie-ten.

Konbibentzi honen ondoren, entzun genituen han eta hemen «intentzio one-ko» zenbait jendek egindako komenta-rio finak, azpajoko interesdun (noren interesak?) eta zikin baten ondorio pe-nagarriak. Betiko taktika: Gurasoak nahastu, seme-alaben aurka jarri, za-tiketa sortu. Hau egiten dutenek fa-

milia gogor defenditzen dute... noski! Lehenengo konbibentzia egin zen, baina bigarrenorako hesiak ongi pres-taturik zeuden nonbait eta oztopoak agertzen hasi ziren.

Bitartean mugitu zen jendea. Mada-riagako apaiza, hamalau baserriar be-rarekin zituela, Argaia gotzaiarengana joana zen eta elizetxea taberna bihur-tzeko baimena atera ere bai Argai go-tzaiarengandik. Nola ulertzen da alda-keta hau? Nola ulertu gotzaien postura bikoitz hau? Lehen alde batera eta orain bestera? Zergatik?

Bestalde, eliz-barrutiko bikarioa ere hortara erori zen, Madariagan baserri-tarrek egin zuen bilera baten ondo-ren. Bikarioak ere, lehen emaniko hi-tza majo jan zuen.

Honela, denbora gutxi barruan, era-bakiak eta asmoak alderantzitu ziren, lehengo gazteriaren biltokia taberna bihurtuz.

Hala eta guztiz, beste konbibentzi bat eta aste santuan gazteentzako gogo-jardunak egiteko baimena eman zuten. Lehenengoa egin zen, bigarrena ez. Eta hemen bukatu ziren apaiz berrien eta gazteen asmoak.

Lehen ere, orain urte t'erdi, apaiz berriak etorri aurretik noski, taberna egiteko proposamen bat egin zion go-tzaiari bailadako baserriar batek. Eze-tza hitzez eman zitzaion. Eta orain, beste proposamenarekin aukeran, lehen eskatu zuen pertsona berari baietza eman diote. Eta nola eman gainera...! 20 urtetarako eman diote eta errenta hau du. Eliza eta apaiza zaintzea.

Elizaren etxe bat denez, eta eliztarren jokabide eta asmok batzuk agertzen dituen, eliztar denontzat da jakinga-rra.

Gertaera hauek zenbait galdera da-kazkigu:

1.—Nola baztertu dezake elizak gazte-riarekiko pastoral ekintza bide bat, hon-en aurka, lehen nahikoa itsutzen gai-tuen, gastronomi bide bat aukeratuz? Zergatik itxi dio elizak bailadako gaz-teriar lanerako posibilitate bat eta ne-goizio bide bati ireki?

2.—Noren edo nortzuen interesak de-fenditu ditu, behin eta berriz, gure eli-zak, zenbait eliz-gizonak?

3.—Nork antolatu du apaiz berri eta gazte hauen asmo eta gogoen aurkako orkestra hau? Nahiko garbi dago gure-kiko eliz interesak bakarrik ez dutela parte hartu.

4.—Zergatik aldatu dira baietzetik ezetzera lehen hartutako erabakiak? Nork eta zerk bultzatutik?

5.—Zergatik egin da eta erabaki hau guztia herriko eliztarrok, batzuk kenduz, ezer jakin gabe?

Behin eta berriz, gure herri honetan, reaktionario talde txoak, ultra jendeak, elizaren, gazteen, herriaren eta etorkizunaren galeran berea egin dute, eta jarraituko dute egiten aurka egiten ez badugu bere garaian. Eta penagarria zera da, eliza joko hoietan erortzea.

Herriarrok, beste taberna bat badugu, elizaren lurretan, lehen eskas bai kanbiltzan. Madariagako baserriarrek bi taberna dituzte orain aukeran beren bilerak egiteko. Eta bailadako gazte-riak biltoki bat gutxiago. Gero, ez omen dugu ezer egiten, jan eta edan besterik... Zer nahi duzu bada? Hauxe da erakusten diguzuen bidea eta dotri-ña. Eskerrik asko!

«BIHAR»

durango

ALPERREKO ERREPIKAK

Ez da gaur lehenengoz gure Udaltzekoen jarrera kaxkar hau salatzen dudana, baina begi berriz ere.

Aspaldidanik, gure herriko elkarteak, konturatzen hasiak dira gure herrian badela zenbait euskaldun euskaraz irakurtzen dakiena eta horrelaxe hizkuntza bitasuna nagusitzen hasi zaigu kaletan agertzen diren iragarkietan.

Horretaz, beste gauza asko bezala, konturatu ez direnak gure Udaltxean jarrita daudenak dira, heuren buruak «gure ordezkotzat» dituztenak.

Sarri askotan jazotzen da, herritarren abiada eraginkorra eta agintarien urrats pausatua abiadura ezberdinetan mugitzea eta horrela ikusten ditugu gure Udalak agertzen dituen paperik ezerezenak gaztelania hutsean, San Antonio-etako egitaraua tarteko, eta herriko elkarte eta indar biziak euskararen alde saiatzen.

Benetako ordezkariak ote ditugu herriaren nahiak entzuten ez dakiten horrik?

DURANGOKO FAMILIEN ELKARTEA

Ofizialki sortu gabe den elkarte honek, (bestalde ezetik ez baitzaio oraindik etorri), herrian ditugun behar izen gorrienen erakusketa bat eratu zuen Ekainaren 5 eta 6an herriko Andra Mari Elizpean.

Argazkiz hornituta eta margoztutako panel batzutan gure herriko erreka «gardena arrainez beterikoa», kale «apain, txukun lurrez asfaltatuak» ikusiz gainera, eskualde guztirako gauetan sendagile bakar bat izatea, gure hiri-gintza diruaren menpekoea, eskolaren beharizan nabarmena, euskararen irakaskintza, etab salatzen ziren. Bide batez, elkartearentzat zabalkundea egin zen bazkideak eginaz.

Dirua batzeko atera zituzten eranskailu politiek ez zuten suete onik izan saltzea galeraziak izan bai ziren.

Elkartea kaleratu zaigu margoz eta

kolorez jantzita. Eta ekintzek erakutsiko dute duen indarra.

ALFABETATZEN

Berriz ere eskualdeko alfabetatzeko-ak udako ikastaldiño batzu antolatu dituzte Durangon eta Zaldibarren. Ikastaldiñoa egunero emongo da Uztailean zehar gaueko 8etatik 19etararte.

Ikastaldiñoa euskara jakinda, irakurten eta idazten ikasi nahi dutenentzat egongo da zuzendua, beraz lehen mailakoa izango da.

LANGILEGOAK

Oraintsu arte ez du izan oinarri borrokalari eskualdean, baina urteokin eta zenbait langile kementsuri esker gure eskualdeko langilegoak lortu du gorpuzt bat.

Egunokin Elorrioren 3 lategitan eta Matienako Esaresan izan dira gora beherrak eta zenbait langile kanpora jaurtita izan da egunetarako.

pasai donibane

IGANDEAN LANEGITEN

Joan den igandean, topo egin nuen adiskide batekin, lantegi arropa besopean zeramalarik.

«Lanetik al hator ala?!», galde egin nion. «Ez, yate bat pintaketan aritu gaituk bederatzi lagun», erantzun zidan. «Txakurrena» ederra jasoko zenu-ten, gero bapo afaltzeko, ezta?», zirikatu nuen. «Esango diat ba, yate horren jabeak bere itsas-ontzia pintatu nahi zuela, jakin genian. Bederatzi lagunok bildu eta geurok margotu diagu. Hemen jaso diagu txakurrena (25.000 pezeta), Pasaia Lizeoarentzat izango duko».

Horra bada berri pozgarria! Ikastolak, burgesek sortu eta mantentzen dituztela, esaten duten sukurtsalistek (geure herrixkan ere baditugu), froga ederra dute ekintza honetan. Ez baita, bestalde, gertakizun bakarra: tabernak, iaialdiak eta abar, antolatzen bai dira Euskal Herri osoan, ikastolak eta euskal kulturak bere buruaren jabe izan ditezten. Zorionak eta ekin!

ALARGUNAK ETA JUBILATUAK

Bere bizitza guzian jo eta ke, eten-gabe, lanean aritu den jubilatua, zokoratua eta baztertua dago bere zahartza-roan. Estadutik jasotzen dituen xoxa apurrak, hilabete osoan, iraungo ez ote dion, beldur da. Oxta-oxta bizi zaizkigu: ez zinemara, ez iaialdiatar, ez ibilialdiatar, ezin daiteke joan. Emakume alarguna, ez dago zeresanik! Askotan bere seme-alaben mende bizi behar izaten du, Estaduak ezarri dion soldata mixerablearekin ezin baita bizi.

Hil honetan izan duten jornal igo-

tzearekin (Estaduak hain ozenki aldarrikatu zuena!), «patata hutsez» bizitzeko ere, ez bai dute. Horixe esan digute hitzegun dugun zenbait alargunek. «Bizimoduak izan duen igotze ikaragarriekin, gure jornaltxoa, hutsa eta k.k. da».

Nafarroako alargun eta jubilatuen batzordeak, Lan Ministeritzari egin zion eskabidea, geurea egiten dugu:

A) Jornalak, gutxienez, 12.000 pezetakoak izan daitezela.

B) Hiru hilabetetik hiru hilabetera, eraberri daitezela pentsioak.

D) Alargunek, soldata realaren, ehuneko ehun, jaso dezatela.

E) Bi urte barru, pentsioek, interprofesional soldata adina izan daitezela.

Ez dugu uste, asko eskatzen denik, hain zokoratuak eta marginatuak bizi diren alargun eta jubilatua hauentzat. Bere egoera guztiz larria da. Promesetan eta hitz hutsetan, ez dute sinesten.

etxarri aranaz

SAKANA

Udaberri alaitu eta abertzale girokoa ekarri digu 1976 garren urteak Sakana. Lehen esan nuen bezala, Ekainaren 6an zortzi dantzari talde izan genituen Sakanago herri gehienetan zehar, euskal kutsu pixkabat erain nahiean.

Arratsaldean, danok Etxarrin bildu ziren, heuren dantza saioaz, herri hau alaitu nahiean. Giroa, ezin hobea han izan genuena. Behar bada, nere uestez, eguna beteegia geratu zen, herriko Mendigoizale Taldeak ere bere egun handia ospatzen bait zuen. Nolanahi ere, horrelako giroko egunak, ongi etorriak izan bitez; eta hontan ari naizenez, Zorionak Donostia eta bere ingurutik etorri zineten guztioi: guztion arteko harremanak ez daitezela hontan buka.

ETXARRI ARANAZ

Berriro Ekainaren 13an, egun handia izan dugu Etxarriarrok. Euskal Herriko herri gehienetan ezezik, abertzale batzuen espetxeratzeta zela eta, ez genuen gure herrian azken bi edo hiru urte hauetan horrelako jairik izan. Gaur egun, nahiz oraindiko hain entzuna dugun «amnistia» zai egon, herriko gazteria kalera atera da horren alde eta euskaldun nortasunaren alde duen kezka eta zaletasuna agertuaz.

Beste Jai egun bat ere gelditzen zaigu oraindik hiru egun barru. Izan ere bi erromeria egun hauekin ospatzen dugu Etxarrin Udaberriaren etorrera.

IKASTALAREN ALDE: honela zioen egun berean, Ekainaren 13an, itxita zegoen taberna batek irekitzerakoan zuen iragarkiak: bai, izan ere, herriko ikastalaren zorrak goruntz doaz, eta batzordeak zerbait egin nahiz larunbat eta igandeetarako hartu du bere gain lan hau. Esan beharrik ez, ongi hartua izan dala erabaki hau, eta honelakoa izan da herriaren erantzuna bai lanean eta baita edaterakoan: azken hontan, esaten dutenez ez omen gara atzean geratzen Etxarriarrok.

HIZKUNTZA ETA LITERATURA

K. IZAGUIRRE

Inolako polemikaren asmorik gabe, Andolin Eguzkitzak esandakoak («Erdara bizi eta euskaraz idatz», ANAITASUNA, 318 zenb.) apur bat matitzatzaera ausartu naiz. Gaiak merezi du, eta bestalde, «Ehun Metro»-ren hitzaurregilea izan nintzen, horrenbestetaraino obligaturik nago noski. Ea ideioiok zuzen adierazten ditudan.

Hasieratik ohar erazi behar da «Ehun Metro» ez dela nobela bilinguea, gauzak estu estuan hartzen hasten bagara. Hitzen kopurua kontatzen hasi gabe —hizkuntzarekikoak ez dira numerotan erabakitzen eta— azterketa serioago batetan, gaztelania erakunde, pertsona edo edierazkizun ofizialetan ageri dela hatzemanen genuke. Beraz, nobela diglosikoa dela esan genezake.

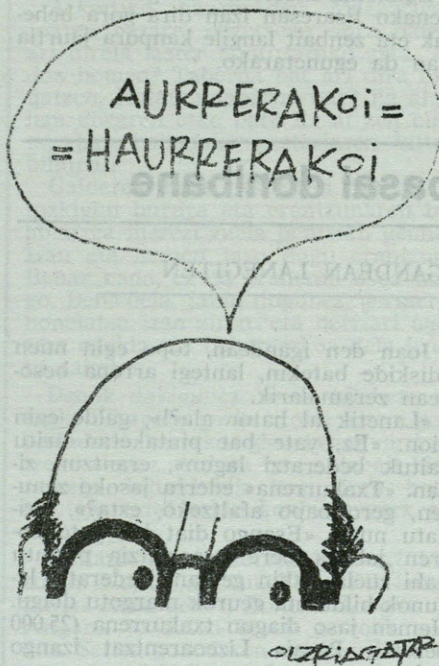
Izan ere, Saizarbitoriak, euskaraz izkribatzen duen edonork bezala, ez bait du gizon euskalduna guztiz galdua ikusten etorkizunerako. Horregatik izkribatzen du euskaraz, eta euskararen galbahetik pasatzen eta xehatzen ditu bibentziak. Nobelan, nahiz eta pertsonaia erdaraz bizi, euskaraz adierazten bait dira bibentziak oro.

Ez gaude hemen Paraguyan edo Perun. Ez dugu indio gizarajoa guaraniz edo eta ketxuaz mintzarazten geure gaztelaniazko nobeletan. Ez dugu indigenismo folklorikorik egiten, ez onartzen.

Erdarazko esaldiek eta, kultura arrotzen penetrazioa salatzen dute, baina beti (beti!) aitzaki literarioak bezala erabiltzen dira. Erdara, nahitaezkoa denean, kontrasteak hala eskatzen duelako, ebokazioari beharrezkoa zaiotenean, pasarteak era horretan girotzeko, estetiko kontuagatik eta halakoetan bakarrik ausartzen da euskal idazlea erdararen bat sartzen. Halakoetan bakarrik.

«...oraingo egoeraren isladatze benetako bat egin nahi izanez gero, gauzak gerta eta jazotzen diren erara berregin eta berpentsatu behar direlako, erdara hutsez, halebaga».

Nik neronek ez dut uste Lertxundik edo Saizarbitoriak inoiz halakorik esan duenik edo eta esan nahi izan duenik behintzat. Euskalidazlea izaki ez bait da posible gauzak erdaraz berpentsatzea. Hori horrela da eta izanen da aurrrerantzean ere, geure burua euskaraz pentsatzen edo amesten hain gutitan harrapatzen badugu ere. Eta hemen dago diglosiarena.

Egungo narragileek, egia da, euskaraxkarra darabilte. Hor dabilta borrokan, euskara batu bakarra eta monotonoa onartzen ez dutelarik, baina batasun baten premia ikusirik haatik. Euskara batua bai baino bakarra ez. Euskara literarioa ezin izanen bait da euskara periodistikoaren parekoa, esaterako. Bestela, literaturarenak egin duke. Esan liteke, euskara literarioa (Euskal narratiba, azken finean) bere identidadearen bila dabilela. Eta nik, literaturazale bezala, ez etsitzeko eskatuko nieke narragileei, eta inolaz ere

ez izkribatzeko euskara perfektu (= aseptiko) batetan, Hizkuntzagana-ko akademizismoak literaturaren antzugarri izan ohi bait dira. Eta berriz diot, normalizatze baten nahiean. Inork oker kontsidera ez nazan.

Azken hitz batzuk oraingo honetan. Ia konturatu gabe, neanalfabetismoaren fenomenoari ari zaigu gertatzen. Alfabetatuek ez dakite zer egin nekez eta dolorez irabazitako tresnarekin. Narratiba zoli eta digno baten eske daude. Kasualki, edo ez hain kasualki, alfabetatu berriek gustoen irakurtzen dituzten lanak «Hunik arrats artean» eta «Egunero hasten delako» dira. Euskara hutsaren aldetik nahikoa kaxkarrak diren lanak, baina literatur dignitate handikoak ordea.

Nik uste dut bide luzea egin duela Lertxundik aipaturiko obratik «Goiko Kale»-ra euskara kontuan. Saizarbitoriak ere berea egin du. Konszienteak dira eta inork ezin die ukatu beroien seriotasuna.

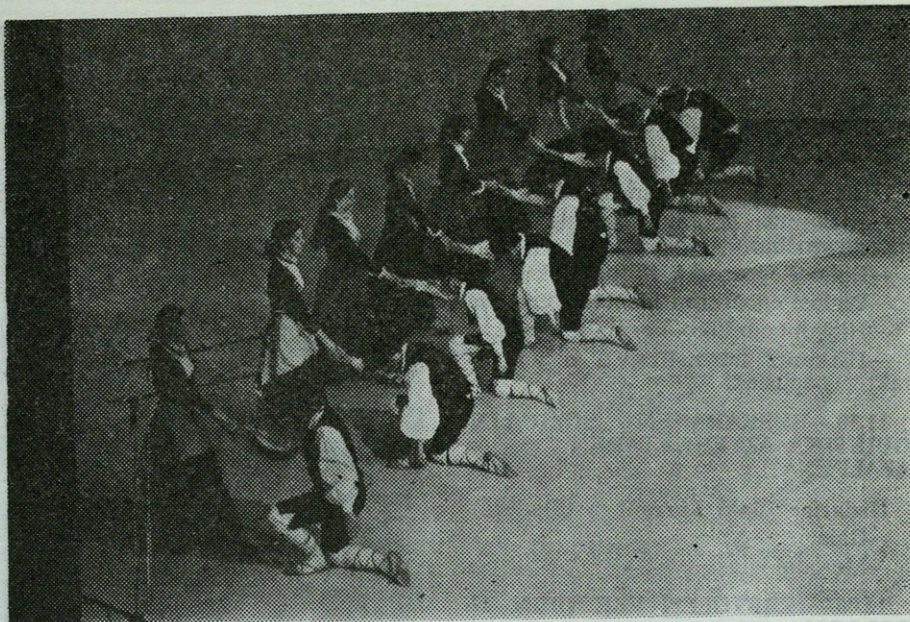
Egun inork gutik irakurtzen duen linguista: Azkue. Badu bere euskarak ikastekorik aski. Irakasteko izkribatzen bait zuen, soportagaitza egiten zaigu. Egungo zenbait linguistaren euskara ere (latinezko aipamenean akademizismo antzu eta pedantea aparte) euskaraz zuzen nola izkribatu behar dugun irakasteko egina dirudi. Hortik aspergarria izatea. Agian berau dateke euskara horren funtzioa. Baina inundikan ere ez euskara literarioena.

Neure alfabetatze eta literatur lanen esperientzia apurrek eta neure artean aspaldidanik nerabilzkien kezka batzuek bultzatu naute hau guztia esatera.

Inolako polemikaren asmorik gabe eta pontifikatze desiorik gabe.

Philippe Oyhambururenkin kontu kontari

"Etorki" Dantza eta kantu batasuna

Euskal dantzaz, Euskal folkloreaz kezkatzen denetarik Etorki ezagutzen ez duen inor ba ote da? Folklore zaleen artean aipatzeko nahiz lurperatzeko Etorki taldeaz mintzatu ez den guti izango da. Berehala sortzen du eztabaida. Arrakastarik gabeko jardunaldirik ez du egiten. Esamesa beti sortzen du. Inor ez da ixilik gelditzen.

Oraingo honetan ere horrelako zerbait gertatuko da. Donostian Uztaillaren 6-an, Vitoria Eugenia eskainiko ditu bi «ikusgarri». Hego aldeko beste hirietan ere aurtengo udan ikusi ahal izango dela uste dugu. Hori dela eta Philippe Oyhambururenkin mintzatu gara. Berau dugu Etorkiren sortzaile ez ezik jarraitzaile antolatzailea ere. Oyhambururik gabe Etorki ez daiteke uler, Etorkirik gabe Oyhamburu uler ezin daitekeen bezala.

—Noiz eta nola hasi zineten Philippe?

—Urte pixkabat bada. 1954 urtean hasi ginen. Parisko Champs-Élysées Antzokian izan genuen gure ekinaldia. Harraz gero dihardugu asmo eta gogo berdinez.

—Zuen asmoak zer nolakoak ziren guti gorabehera pentsatzen dut baina zerbait berezirik ere nahiko zenuen...

—Guk gauza ongi egitea nahi genuen. Amateur gisan lana egitea ez zen aski. Profesional bidea hartu beharra zegoen. Horrexegatik utzi genuen Oldarra taldea eta ekin genion Etorkiri.

—Profesional bidea erraz esaten da.

—Bai izatea zailago da. Gaur egun, gauza behar bezala antolatzeako amateur batentzat lan gehiegi izaten da. Baina profesional bideari heltzen badiozu janbiderik ez duzu izaten; beti ozta ozta ezinean ibili behar duzu.

—Baina, arazo hau zuena bakarrik al da?

—Profesional izan nahi duen edonori gertatzen zaion-arazoa da hau Frantzia bizpahiru talde besterik ez dela jakitea nahikoa da, profesional bizimodua egitea oso zaila dela ikusteko. Eta jakina folklorean oinarritzen

den talde bat osatu nahi baldin baduzu are eta zailago da oraindik. Hori bistan da.

—Nola moldatu zarete beraz? Zer bide aukeratu duzue?

—Erdi bide bati eldu diogu. Etorkik aldizka egiten du lan. Aldi horrek 6 edo 8 hilabete irauten du. Gero bakoitza bere etxera edo bihurtzen da. Baina biltzen garan aldi horretan beste gauzarik ez da egiten, jo eta ke eguneko oren guzietan lanean gauza prestatzen.

—Aldizka profesional izate honek eragozpenik izango du...

—Eta haundiak gainera. Jende berria bilatu behar da. Bilatu bakarrik ez, jende berria prestatu egin behar da. Eta horrek lan asko eskatzen du. Horrela maila on bat lortzea neketsua da.

—Nola aukeratzen duzu jendea?

—Aurreko alditan parte hartu zutenarik beti izaten dira berriro ere etortzen direnak beti izaten dira batetik, eta bestetik jende gaztea, ikasle jendea bilatu izan ohi dut. Egia esan, aukeratu baino gehiago doai batzuk izanik etortzen dena eta lanerako gogo duen oro hartzen dut.

—Orain, gaur egun, zer egiten duzue?

—Barka baina, lehengo galdera bukatu nahi dut. Nik, neska eta mutil 25 lagunek osatutako taldea egin nahi izaten dut. Eta horratx, oraindik talderik ez dut osatu. Hiru abeslari falta zaizkit: soprano, tenor eta bajo bat; eta musika tresnak jotzen dazkiten beste bi behar ditut. Hautarik inork etorri nahi baldin badu, pozik Etorkiren atea zabalik daude.

—Eta orain...

—Orain; batipat gauza prestatzen lanean ari gara. Martxoan hasi ginen. Apirilaren 15 arte besterik ez genuen egin gure emanaldia prestatu baizik. Ibarrolan bizi gara. Eskola eta apez etxea hutsik zirelarik, Ibarrola guretzak zoragarria izan da. Apezetxean

bizi gara eta gure dantza-kanta lanak eskolan egiten ditugu. Oso ederki moldatzen gara.

—Ondo da. Baina, zuen lana, profesionaltasuna alde batera utzirik, beste taldeengandik zertan bereizten da?

—Zenbait taldek, gehienek, hain zuzen, euskal dantzak jaso eta bildu dituzten bezala eskaintzen dituzte. Bere garbitasunean, ezer aldatu gabe, ematen dituzte. Lan hori, egia esan, beharrezkoa eta egokila da. Bistan da. Guk beste bide bat aukeratu genuen ordea. Guk euskal dantzak egiten ditugu baina dantza bakoitza bere osotasunean eskaini gabe. Dantza bakoitzatik, gure ustez, zatirik egokienak aukeratzen ditugu. Zati horiez baliatuz beste dantza bat moldatzen dugu.

—Hori ez al da euskal dantzen nortasuna haustea? Ez al da realitatea bortxatzea?

—Ez dut uste. Guk euskal dantzen muina bila nahi izaten dugu. Dantzen nortasuna gordez osatzen ditugu gure dantzak. Bide hau beste bide bat da eta gure ustez jatorra gainera.

—Zer delata bide hori?

—Zerbait berria egin nahi izan dugulako batetik eta bestalde publikoa gogoan dugulako. Guk jendeak pozik ikusiko duen zerbait eskaini nahi dugu. Ipar Ameriketara joaten garenean nik ez dut uste dantzak bere garbitasunean eskaintzea beharrezkoa denik. Jendeak pozik ikusiko duen gauza eskaintzea egokiagoa da. Hori bai, euskal dantzen muina gordez eta errespetatuaz. Gu gauza ikusgarria izan dadin ahalegintzen gara.

—Ikusiko dugu Donostian, Uztaillaren 6-an zer gertatzen den. Aurrez dakigu denetarik iritziak izango direla Baina interesgarria izango dela ere dudarik ez dago. Arte alorrean bide asko da. Bakoitzak berea asmatu behar du. Euskal folklorea munduan zabaltzen duen guzia onuragarria zaigu.

D. U.

9,30.—Sarrera.

ELEBITASUNA

Hizlaria: Ma. José Azurmendi.

—Hizkuntza kontaktoa: soziolinguistika arazo bat.

—Diglosi egoeraren egitura faktikoa.

—Diglosi egoeraren ideologia egitura.

—Hizkuntzarekiko normalizapena.

—Hizkuntz normalizapen baten karakter nagusiak.

11,30.—EUSKARAREN SOZIO-LINGUISTIKA AZTERKETAREN AZALPENA

Hizlaria: Iñaki Larrañaga (Siadeco).

—Gaia.

—Metodologia.

16,00.—IKASTOLEN ELEBIDUN TIPOLOGIA.

Hizlaria: Irakasle Elkarteko Komisio Pedagogikoa.

Ikastola guztietan eginiko inkestaren ondorio bezala, ikastolen tipologia bat azalduko da euskara eta erdararen erabiltzeari dagokionez.

ELEBIDUN HAURRAREN PROBLEMA PSIKOLOGIKOAK.

Hizlaria: Karmele Atutxa.

Elebitasunaren arazoak Euskal Herrian politik, kultur eta soziologiko alde asko ditu. Horien artean bada bat psikologikoa, gero eta garrantzi handiago hartuz doana, kontuan harturik gero eta haur gehiago ari dela gure artean elebidun irakaskuntzan barne abiatzen. Hizlariak ikerketa lan bat daruma aurrera arazo hau aztertzeke asmotan. Lanaren aurrerapen gisa izango da hitzaldia.

18,30.—EUSKARAREN PROGRAMA-KONTZERTUEN PROBLEMATIKA.

Hizlaria: Xabier Mendiguren.

Ikastolaren elebitasun egoera mota desberdinak kontuan harturik, Euskararen programakuntza egiteko egoera bakoitzean erabili behar liratekeen oinarriko kriterioen azterketa.

18,30.—HIZKUNTZAREN IRAKASPE-NA: FRANTSEZ, INGLES ETA ALEMAN IKASTETXEAN.

Hizlaria: Hiru Ikastetxeetako Zuzendariak.

UZTAILAK 21

9,30.—EUSKARAREN HISTORI PROZESOAN ZE LEGE-FAKTOREK JO DIOTEN.

Hizlaria: Joxe Urrutia.

—Kalketan emandako legeak.

—Desezagutzen duten legeak.

—Euskarari ikutzen dioten beste zenbait faktore.

—Estatuaren jokabide aldaketak.

—Lau Diputazioak mankomunaturik eta bakoitzak bere aldetik egin dute-na.

Gerra ondoren sortutako ikastolen aldeak lehen epe oso bat beterik du dagoeneko: eskola-aurreko mailatik hasi eta EGBko I irakaskuntza ziklo guzira iragana du ikastola zenbaitek. Beraz, soluziobide egokienak aurkitu ez badira ere badakigu arazo eta oztupo nagusienak non dauden; esan nahi baita praxis aberats baten jabe garela.

Azkenaldi honetan ikastolaren inguruan sortu diren zenbait gertakizun berri edo zahar berrituek: hala nola, olde beraren handitzea, Gipuzkoako Ikastola Elkarte-Batzaren indarberritzea eta konfederakuntza osoaren itzaropen urbila agian, Irakasle Taldearen sortzea, Ikastolari zerbitzu tekniko emateko sortu diren taldeak, e.a., epe berri baten zantzu dirateke: antolaketa eta programakuntza epearena. Ez deldila inor bildurtu: oraindik teknokraten eta planifikatzaileen eskuetan erortzeko oso urrun gaude. Gehiegikeriak gehiegi, gure arteko konzientziatuenak garbi dakuste, praxis askotarikoan oinarri harturik, anelisis bat egiteko beharra, ondoren birrantolaketa bat egin behar bada ere, argi minimo batekin egin ahal dezagun.

I SYMPOSIUM hau ELEBITASUNAZ lehen urrats xehe bat besterik ez da ikastolak duen alderik bereziena, diglosiazko inguramendu nabarmen batetan kokaturik dagoen elebidun pedagogiarena alegia, apalkiro aztertzen has gaitezen.

Une egokia da hau gogoetarako pausa egin dezagun, problema multzoaren zakua ideki eta ordena ezartzen ahalegin gaitezen.

—Udal batzuen erabaki eta jokabidea.

11,30.—IKASTOLAKO HAUR ETA ERDALDUN ESKOLETAKOEN ARTEAN EGIN DIREN KONPARAKETA ZENBAIT.

Hizlaria: HIGA Psikologo Taldea.

Ikastolako haur eta erdaldun eskole-takoen artean egin dira nolabaiteko konparaketa batzu. Jakite mailan, berbal faktore eta razonamenduan, eta azkenik dislexiari buruz eginak izan dira bereiek. Neurketa hauen ondorenak elebitasunarekin duten zerikusia.

16,00.—BI HIZKUNTZEN NAHASKE TA.

Hizlaria: A. Otermin.

Interferentzia edo hizkuntzen nahas-keta arazoa aztertzeari buruz lehen hurbilpena.

Ikastoletan zabalduetako inkestaren ondorioen azalpena.

TALDE LANA.

Partaideen interesen arauera, hauk bi zatitan bananduko dira, batzuk dislexiarekiko arazoa eta besteek hizkuntzaren nahasketarena eztabaidatzeko aukera izan dezaten. Zati bakoitza bere aldetik 10-15 laguneko taldeetan, arduradun baten pean arituko da.

19,00.—HIZKUNTZA ZAILTASUNEN AZTERKETA PRAKTIKO BAT.

Hizlaria: Feli Ettxeberria.

UZTAILAK 22

9,30.—HIZKUNTZA MINORITARIOEN KONPARAKETA.

—Katalana.

—Galesa.

—Galegoa.

—Hebreoa.

—Irlandesa.

—Finlandesa.

11,30.—ISRAELGO EXPERIENTZIA.

Hizlaria: Dr. S. Morag.

16,00.—HIZKUNTZAREN POLITIK PERSPEKTIBA.

Hizlaria: Joseba Intxausti.

—Linguistika politikoa: gramatikalarrietatik politikarrietara.

—Estatuen batasuna eta «hizkuntza nazionalak».

—Estatu-nazio modernoak.

—Hizkuntza Estatuaren konfiguratazaila.

—Politika linguistikoa Amerika eta Argeliako kolonietan.

17,30.—HIZKUNTZA MINORITARIOAK ETA ZUZENA.

Hizlaria: Jose A. Obieta.

—Unesco eta antzerako erakundeen konbenzioak.

—Estatuarteko zenbait akordio: Hego-Tirol, Triste, Schleswig-Holstein.

—Lurralde estatutodun Estatuak: Suitza, Jugoslavia, Txekoslovakia.

—Pertsonal estatutodun Estatuak: Finlandia, Malta, Rumania, Irlanda.

—Ondorenak.

Asterix tebeoa euskaraz

Frantsesek, haundiek eta txikiek, maiteena duten tebeoa argitara eman du euskaraz Iñaki Beobidek. Alemanez, italiano eta ingelesez ere ematen dira. Bakoitzean lau liburuxka itzuli behar dira. Launaka argitaratzeko ematen dute itzultzeko baimena.

Asterix eta Kleopatra, Asterix Lejionarioa, Buruzagien burruka eta Asterix eta Normandoak deitu laukotea eman digu oraingoan. Laster argitara emango du hurrengo laukotea ere. Oraingo laukoteak dituen euskarazko akatsik gabe argitara emango omen ditu hurrengoak.

Asterix bakoitzak honela aurkezten du bere burua: «**Jesukristo aurreko 50. urtean gara. Galia osoan erromatarrak ditza nagusi... osoan? Ez Gales menderakaitz batzuen baserriak dirau oraindik aske. Eta bizitza ez da samurra babaorum, acuarium, laudanum eta petitionum kanpamendu koskorretan diren erromatar lejionario taldeentzat...**»

Personaia bakoitzaren aurkezpena ere liburuaren haseran egiten du.

«**Asterix** ibilaldi hauetako heroea. Gudari koskor baina azkarra eta buru argikoa. Zalantzarik gabe, honi ematen dizkiote eginbeharrak arriskutsuenak. Edari majikoak indar izugarri bat dio ematen».

«**Obelix**, beti Asterixekin ibili ohi den adiskidea. Menhirak banatzen ditu eta basurdezale handia da. Beti dago Obelix dena uzteko gertu. Asterixekin edonora joateko».

«**Panoramix**, baserriko druida agurgarria, belarrak bildu eta edari majikoak egin ohi ditu. Edaririk bikainena, indar izugarri hori ematen duena. Panoramixek, ordea, badu beste zenbait errezeta isilean...».

«**Asuranceturix**, koblakaria. Honen trebetasunari buruz ez dira eritzi denak bat: bere ustez ezin hobe da; beste denen ustez berun hutsa da. Dena den, isilik dagoenean, adiskide ona da...».

«**Abraraurcix**, leinuko buruzagia, handia eta ausartia, baina superstiziosoa. Bere gizonak errespetatzen dute eta etsaiek beldur diote. Gauza bakar batek du ikaratzen: zerua buru gainera eror dakiola; baina, berak dioen bezala, «hori ez da bihar izango...».

Lau ohar jakingarri

SANTA GRAZI PASTORALA

«Santa Grazi» pastoralara ez da dirudenez uztailaren 11an izango, hala erabaki baldin bazen ere. Mauleko festa batzuk direla eta uztailaren 18ra atzeratu da HERRIA astekariak dioenez.

Arratsaldeko hiruretan hasiko da, Santagaraziko herrian, 690. alean esan genuenez.

DONOSTIAKO LIZEO SAN TOMAS

Donostiako Lizeo San Tomas F.P. deitu Formazio Profesionala ipiniko dute laster. 76-77. ikastaroan hasiko da martxan.

Bi adar izango ditu: 1) Administrazioa; 2) Delineazioa.

Euskal irakaskuntzaren barruan emango da.

Hilabete honetan egin beharko litzateke matrikulatzea.

ZARAUZKO IKASTOLA

Zarauzko ikastolak irakasle batzuen premia badu. Haunditzen ari den neurrian irakasle berriak behar ditu. Dei zenbaki hauetakoren batera: 830591-851522.

IDAZLE ELKARTEA

Idazle Elkartearen batzarrea ez da hil honen 27an izango, uztailaren 10ean baizik, arratsaldeko 3retan, Baionako Museon.

ELGETA - 76

V Umeen Euskal Jaia

EKAINAREN 26-TIK

UZTAILAREN 4-RA

EKAINA

Larunbata, 26

Gaueko 9,30etan. — Herriko pilota tokian «GOAZ» taldeak «HIL-BIZIAK» izeneko antzerkia agertuko dute.

Igandea, 27

Zaharren homenaldia.

Astelena, 28

Gaueko 9,30etan.—Herriko pilota tokian, bertsolarien jaialdia.

Bertsolariak:

- LAZKAO TXIKI
- IGARZABAL
- AMURIZA
- AZPILLAGA
- LOPATEGI
- NARBAIZA

Zuzendaria: ABEL MUNIATEGI

Asteartea 29

«UMEEN EUSKAL JAIA»

Azteazkena, 30

Gaueko 8,30etan. — Ikastola azpiko aretoan «EUSKAL IRAKASKINTZARI» buruz mahai ingurua.

Gaiak:

- IKASTOLA Mendiguren Xabier.
- EUSKAL UNIBERSITATEA Agirrebaltzategi Paulo.
- IRAKASKINTZA PROFESIONALA Martiartu Sabino.

UZTAILA

Osteguna, 1

Gaueko 8,30etan. — Ikastola azpiko aretoan «EUSKAL LANGILEAREN MOGIMENDUAREN ETORKIZUNARI» buruz mahai ingurua.

Hizlariak: Iabon eta Albaraz.

Ostirala, 2

Gaueko 8,30etan. — Ikastola azpiko aretoan, hitzaldia.

Gaia: «FORUAK ETA ESTATUTUAK». Lizundia José Luis.

Larunbata, 3

Gaueko 10etan. — Herriko pilota tokian jaialdia.

- GORKA KNORR
- GONTZAL MENDIBIL
- XEBERRI
- PANTXOA ETA PEIO
- JOSEBA ETXEBERRIA
- LANTZAILLE TALDEA

Igandea, 4

«AZONA NAGUSIA»

Xalbadorri

Omenaldia

Iaz hasi ziren Donibane Lohitzunen bertsolariei omenaldiak egiten. Iaz Uztapideri egin zitzaion. Aurten Xalbador bertsolariari egin zaio, ekainaren 21an.

Ez esandako lekuan eta ez orduan izan zen Xalbadorren omenezko bertso saioa. Gai jartzaileari ere azkeneko orduan esan zitzaion. Michel Itzaina maixu da lan honetan eta ondo bete zuen bere egitekoa.

Jende mordoska bildu zen Xalbadorren ohorez eta saioa ere nahiko ona izan zen. Baina askoz jende gehiago bil zitekeen eta saioa ere askoz hobea egin zitekeen antolatzaileek gauzak beste moduz moldatu izan balituzte. Azpillaga, Lopategi, Lazkano, Mattin, Ezponda, Xanpun eta Mitxelena bertsolarien kontu izan zen saioa.

Saioa bukatutakoan Alkat eta Mendiburuk bertso pare bana eskaini zioten. Hernaniko mutiko batek ere eskaini zion bertso bat. Erregali ederrik ere eman zitzaion.

Ixtripuz hondatutako begitik operatu berria da Xalbador. Laster, bihotz-ondoko zaina lasatu behar diote Bordelen. Hunkigarria izan zen, benetan, omenaldi hau.

Azaroan egingo zaio omenaldia Xalbadorri Urepelen. Ordurako osatua eta sendatua izango dugu. Liburua ere argitaratua izango da. Donibanekoa baino omenaldi alaiagoa izango da Urupelekoa.

I Brinkola Saria

Ekainaren 19an bertsolari gazteen txapelketa izan zen Brinkolan. Matxinandiarena nafarrak, Mendizabal, Attoila eta Murua gipuzkoarrek eta Areitio eta Amuriza bizkaitarrek hartu zuten parte.

Plazaratu gabeko bertsolariak trebatzeko eta plaza-gizon bihurtzeko bide egokia sumatu zuen Goierrik. Aurrena afaldu egiten da. Eta gero kafea hartuz eta purua errez bertsotan jartzen dira bertsolariak.

Gai-jartzaile Jexux Alberro, Brinkolako hauzo-alkatea, izan zen. Era guztietako gaiez, banaka eta binaka, neurtu zituen.

Epai-mahaiko, Jexux Lete, Jexux Azurmendi eta Joxe Mari Aranalde izendatu ziren. Lanik asko izan zuten erabakia ematen. Elkarri koska txikia kendu zioten. Ezin erabaki txapeldun nor zitekeen eta beste saio txiki bat jarri zitzaion denei.

Attola geratu zen txapeldun. Herriaren irtiz bertsorik onenaren saria Matxinandiarenak merezi izan zuen.

Balentin Enbeitia

Maiatzak ogei egun,
lorak ameslari.
Urretxindorra bere
kaban kantari:
jaio baria dagon
Txindor umiari,
bertsoz itto arazi
nahiez malkoari.

Txindor barria, barriz,
Aman besoetan,
negar ta irri-barre
erdi bertoetan.
Amaren poza gainez
begi gozoetan;
txoriak kendu eziñik
etxe auzoetan.

Mila bederatzireun
ta seigarrenean,
Atxeli mendiaren
bular barrenean,
Urretxindor kabiko
txoko ederrenean;
Txindorrak ames dagi
lo xamurrenean.

Baña txindorra doa
azi ta lumatzen,
bertsoz Euskal-herria
nunnahitik edertzen.
Kabi barri bat, baita,
sortu dau Ormetzen
maitasun katetikan
kimuak agertzen.

Irurogei ta amar
urte dira ordutik,
eguna ere juan zan
ia akordutik.
Zenbat poz, zenbat neke
kantatuz mundutik
Lumak jausten ioakoz
tantaka burutik.

Berriz Maiatzak ogei
Txindorran eguna.

Nork entzun leiken bere
abesti biguna?
Bere ohera doa
iheska illuna,
ta kiñu eguziak
opara zoruna.

Naizta gorputza astun;
lasterketan lotsa,
Oraindik abeslari
ta gazte biotza.
Herriak entzun daian
egi zur, zorrotza
Txindorra, ez ixildu
oraindik abotsa.

Ormetzeko kaban
goizaro-goizaro,
bertso sakon, biguna
abestuz gozaro,
danari egun ona
dautzie oparo.
Holaxe bizi bedi
Txindorra luzaro.

Bizi bedi txindorra,
horixe dot nahi-ta.
Urteak asko, baina,
gazte, zindo baita.
Zure kimu geranok
hain zaitugu maita:
hara hor nere bihotza...
Zorionak Aita!

Gure Ama ta zure
emazte kutuna,
lagun dozula igaro
alai gaurko eguna.
Jakin kimu guztiok
malte zaituguna,
ta BION zorlona
eskatzan doguna.

Guk ere egin doguz
bertsotan aprobak
baita sarritan entzun
txalo beroz lorak.
Baña iñoiz be ezin
izan zu baño obak.
Ez ikaratu Aita
badatoz illobak.

ABEL

gipuzkoa- erriakin gaude

Erria ondo baiño obeto ezagutzearren, edonun sakabanatuta, Donosti ta Gipuzko-lurralde zear, orain-
goz, 60 lantegi dauzkagu, aurki geitzeko asmotan.

Baiña guk, DONOSTI-AURREZKI-KUTXA'k, bertan izateaz gaiñera, erkide izan nai genuke, Gipuzko-
erriko diru-kezka, gizarte ta jakintza-arlo ta larri-aldietan lagun egiñaz. Bertako gizakiakin artu-emanak
izan eta auen buru-austeak argitzen alegindu. 1879 garren urtean jaioak gaituzute ta ia 100 urteko bizi-
laguntza daramakigu.

Itxaro ba gugan!

Donosti-Aurrezki-Kutxa

Yariv

